МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

Кiиранди 16 АВГУСТ 1959 шу

№ 66 (2278)

Мах 20 коп.

ХАДДАНЗА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ ТIЕХЬАДИСАЬЧА ГIУЛАКХАШЦА

Советски халкъ коммунистически парте хьалхаленца социалистически общество хьалъяь а даьнна социализмагара коммунизмага додаш латт. ССКП XXI-ча съездо тIаийца СССР халкъа боахам дIахо дегIабоалабара ворхI шера план чакхъяькхача из исторически декхар кхоачашдара дикка юхегIортарг ба вай мохк. XIанззалца ца хиннача тайпара йоккхий экономически а культурни а эргалонаш хургья советски наьха вахарчухь, коммунизма материально-технически база хьалъеча доккхий толамаш доахардга.

Цхьабакъда, дегIаена промышленностьи тоабенна юртбоахами а болаш, наьха вахара материаьли боарам лакха а болаш йола общественни строй хинна Iац коммунизм. Иштта лакха хила еза коммунистически обществе духовни культура а. Цудухьа советски наха коммунистически хьехам балар коммунизм хьалъяра керттерча денхарех цаI а хинна дIаэттар хIанз.

Къаьст-къаьстача наьха доалахье дIаяларца моццагIе а дIаьннай вай мехка буржуазни идеологе лард. Хьахиннаб керда социалистически сакхетам. Социализм котъяларца хувцаденнад советски сага моральни юхь-сибат. Цун сакхетам, оамал, дог-уйла вIалла тара а дац буржуазни обществе хьалкхийнача сагачарна. Коллективни вахар дукха дезар, къахьегама тIакхувш хилар, массадолча хIамал дукхагIа ший Даьхе езар, общественни хьашталь лерхIилга, тешаме хилар, бакъ-лер — уж да советски сагах доахка керда гIуланхаш. Шоаех доахка уж дика гIуланхаш кхы тIа а тоа а деш, коммунистически хьисапе болх бе, баха, деша гIерт советски нах. Из хьагойт коммунистически къахьегама бригадаши ударникаши яха цIераш тахкийта кьовсам лоаттабева дуккхача наьха боламо.

Из иштта дале а, вай мехкарча кIеззигача нахах хIанз а доахк капитализмахи феодально-родовой стройхи юхедиса къаьнара, социалистически обществе бахача наха зуламе дола гIулакхаш. Къаьнача обществах юхедисача гIулакхах наха юкъе эггара чIоагIагIа даьржа цхьа гIулакх да: дынах тешилгеи цунца дувзаденна долча доацарех тешилгеи. Вай республике а духха ба ды лелабеш, дына хьалха латтараша дувцараш бакъдеш бола нах.

Советски Союзе ды лелабари ца лелабари сага ший гIулакх да. Вай Конституце хIара сага бокъо лу ший хьаштдолла ды лелабе а е цхьаккха ды ца лелабе а. Цхьабакъда Коммунистически парте яхац дыи ды лелабераши теркал а ца беш бита. Дынах тешача наьха сакхетам лоха ба. Дына хьалха латтача наха шоашта болча пайданна дувцача тIехьадисача хабарех шоаш а теш уж, хIаьта шоай дезалашка, кхыча шоаш яхачунга ладувгIача нахага тIагIертта цар яхар дайта а гIерт уж.

Наьха сакхетам лакх ца болийташ, цар политичиский къахьегамеи хьинар теIадеш дола гIулакхаш духха доахк дынах. Дынах тешаш болча наха шоай бераш шек доах царна дуне довзийташ, дунен тIа хулаш йолча событех уж кхетадеш школе учителаша беча Iилмо яккача тайпара болча бакъболча хьехамех. Дуккха моттигаш я вай республике дынах тешаш болча даьша берашка зIамига доллашехь а марха кхоабийташ, дешарах а доахаш къорIаш дешийта гIерташ, иштта кхыдола гIулакхаш леладеш. Дукха истий кхувлар, кхалнахага ца дешийта а царга общественни вахара юкъе данъа ца лацийта а гIертар, коллективни къахьегам наха гоамбелга, ужжамо дола дуккха а кхы тIехьадисаь гIулакхаш доахк дынах. Цудухьа йоах парте дынцара къовсам цIаккха а ма сацийта, наха юкъе бу культурно-хьехама болхи Iилма-атеистически пропагандеи мел маялийта.

Феодально-родовой стройх юхедисача гIулакхашта юкъе наха чIоагIа зенна долаш да маьрша нах а боабеш пхьенаш лехари, урдош дахари, дукха истий кхувлари, иштта кхыдараши. Ховш да уж гIулакхаш вай республике хIанз а тIехьа дикка даьржа хилар. Масала, дукха ха йоаццаш Наьсар-Кертерча Кортоев Дудара вайнаьха Iаьдалах шийга доал долаш йола ший гаргара саг маьре яхча урдона кхо бIаь тумеи ши устагIи баькхаб аьнна судо цхьа шу суд йир. Укх шера август бетта 2 дийнахь Урус-Мартановски Юртсовета секретара Тагиров Абде вошас саг вийнав. Вийнача сага даьша пхьа хьер бахьан долаш Тагиров Абдии цар тайпагIа вола ши саги хIанз а балха ара а ца боалаш багIа. МоцагIара довнаш керда а доахаш пхьена хIама якхеи, хIама якхха гIерташи моттигаш а я цхьацца йолча юрташка. Цхьабакъда, партийнии советскии организацеша уж нах гуча а бахац, царна судага гIолла де деза таIазар а дац.

Капитализмахи феодально-родовой стройхи юхедисача гIулакхаша доккха зулам ду вай обществона а коммунизм хьалъяра а. Цар новкъарлош ю наьха культура дегIаяра, цар сакхетам лакхбалара, общественни производстве а коммунизм хьалъеча а цар хьинаре даькъа лацара. Цудухьа парте хадданза къовсам лоаттабу капитализмах юхедиса зуламе гIулакхаш наха юкъера дIадаха а царна коммунистически сакхетам бала а гIерташ.

Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацей керттерча денхарех цаI да болхлошта, колхозникашта, советски интеллигенцена юкъе шерра Iилма-атеистически пропаганда йоаржаяр, культурно-кхетама болх тоабар, цар сакхетам лакхбар.

Къаьнача обществох юхедиса гIулакхаш наха юкъера дIадахара чIоагIа лоархIам болаш да беррига къахьегамхой коммунизм хьалъеча шерра юкъеозар, царна юкъе социалистически яхь йоаржаяр. Социалистически яхьа юкъевахача саго коммунизмо яккача тайпара къахьегама лоархIам бу, социалистически доалахье лорае воал.

XIанз вай республика, беррига советски мохк санна, хургйолча ССКП Центральни Комитета Пленума къахьегама кердача толамашца накъа яха кийчлуш йоал. Укх лоархIамерча деношка идеологически фронта деррига доакъош денхарийла да ССКП XXI-ча съездеи ЦК июньски Пленумеи решенеш берригача къахьегамхошта дIайовзийта, наха коммунистически кхетам бала. Цу гIулакхах пайда эца беза пропагандистски а, агитационно-массови а, культурно-хьехама а балха ерригача формех.

Городашкеи болхлой поселкашкеи бахача гражданаша шоай доалахьа долаш леладу доахан дIадахарах дола

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

Партеи Правительствои юрта боахам тоабара оттадаь гIулакхаш чакхдахар бахьан долаш укх тIехьарча шерашка паччахьалкхеи баха нахи хьайбай продукташца Iалашбеш бола керттера низ а хинна дIаэттай колхозаши совхозаши.

XIанз, хьайбай юкъара боахам колхозашеи совхозашеи хIара шерра-шера дукхагIа дегIакхувлача а бахача наха дулх, шура, кхыйола юртбоахама продукташ лоаттаеча а хана, бокъонца торо я паччахьалкхен фондашкара дуккха ялат а кхыдола кхачан товараш а доадайташ, обществе овсарле йолаш къахьегара болхлой тIера боахаш; цул совгIа, городашкеи городашта гонахьарча моттигашкеи, хIаьта иштта болхлой поселкашкеи антисанитарни гIулакхаш лоаттадеш дола, городашкеи царна гонахьарча моттигашкеи бахача наха леладу хьайбаш дIадаха.

Лакхехьа яздаьчунга хьежжа а къахьегамхошта дезаш хиларах а РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. Магадан, Мурманск, Петропавловск-Камчатски, Сыктывкара, Южно-Сахалинск, Якутск яхача городашкара дIанкхача, автономни республикай столицашка, краевойи областнойи, центрашка, царна гонахьарча моттигашка бахача гражданаша шоай доалахьа долаш леладу продукт луши болх беши дола доахан 1959 шера 1-гIча октябре дéнз дIадаха. Автономни республикай столицашта, краевойи областнойи, центрашта гонахьара моттигаш, цу гонахьарча моттигашта юкъейолхаш йола нах баха пункташ автономни республикай Министрий Советаша а краевойи областнойи къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташа а яьча решенешца белгалйоах.

Ер Указ кхоачаш ца деш болча гражданашкара доахан дIадоахаш хилар оттадолда, колхозникийи, болхлойи, гIулакхерча наьхеи боахамаша декхарийла дола поставкаш дIалуча хана цар доахах тийннача 1958 шерал хьалхагIа хиннача паччахьалкхен заготовительни маьхашца царна царех мах а луш.

2. Автономни республикай Министрий Советаша, краевойи областнойи къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташа тIадарах, паччахьалкхено шуреи шурий продукташи, дулхи дулха продукташи йохкилга тоадарга хьежжа, кхыча городашкеи царна гонахьарча моттигашкеи, хIаьта иштта болхлой поселкашкеи бахача гражданаша шоай доалахьа леладеш дола доахан дIадахара хьакъехьара дешаш къестадара РСФСР Министрий Совета бокъо яла.

3. Городашкеи, царна гонахьарча моттигашкеи, болхлой поселкашкеи бахача наьха шоай доалахьара доахани Iаьсийи ца доадайтар духьа а колхозашеи совхозашеи уж хьаййелга дика вIаштIехьадаккхар духьа а хьехам беш болх белга автономни республикай Министрий Советаштa а краевойи областнойи къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитеташта а тIадилла.

XIанз доаханна долча закупочни маьхех йидолда доахани Iаьсийи.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель

Т. АХАЗОВ.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь

С. ОРЛОВ.

Москва, 1959 шера 12 август.

Гагановай инициатива хьаллаьцай

Укх шера беттагара - беттага мехкдаьтта даккхара йола производственни план кхоачашъяцар «Малгобекнефта» НПУ 1-ча промысла № 2 йолча бригадо.

Цудухьа дукха ха йоаццаш цу кхоачамбоацарий бахьанаш гучадоахаш шерра заседани хилар промысла партийни бюро. Цига гучадаьлар бригадера мастера М. В. Дубовицкаяс бригаданна во кулгал деш а. болх ледара вIашагIбелла а хилар, бригадера производственни дисциплина во хилар.

Партийни бюрос ший решене тIа Гаганова санна тIехьайисача бригаде вала а цигара болх тоабе а, аьнна йола Томленов Валентин Константиновича инициатива хьаллаьцар.

Нов. Томленов хьалха вторични методий участке начальник хиннав. Дика говзал йолча мехкдаьтта промышленноста специалиста, цу бригаданна хьалхашка Iалаьмате хала геологически хьалаш латташехь, цхьан юккъа ший алапи эшалургдоллашехь, ший патриотически декхар лаьрхIа: эггара халагIча участке хилар.

В. СМИРНОВ,

«Малгобекнефта» НПУ 1-ча промысла парторганизаце секретарь.

Дика хоам

Нохч-ГIалгIай мехка къахьегамхошта дIахезар СССР Министрий Совета Председателе Н. С. Хрущевси, США президента Д. Эйзенхауэрси вIаши визиташ ергхиларах бола хоам.

«Ингушски» совхоза 5-ча отделенера болхлой вIашагIкхийтар цу визитий хьакъехьа шоашта хетар дувца.

Берригача советски нахах тарра, тхо юртбоахама къахьегамхой,— йоах кховзткъеи итт шу даьннача Картоевс,— чIоаггIа гIаддахад Советски Союзаи США-неи юкъера гIулакхаш тоадала долалуш хилар бахьан долаш.

XIанз укх сахьате ши воI ва са Советски Эскаре гIулакх деш. Из хоам сайна хьахезача денз сатийна я са дег тIа, хIана аьлча Эскарера гIулакх даь баьлча, машаре къахьегам дIабахьа цIабоагIаргба уж.

Дег чура къамаьл дир совхоза керттерча агронома нов. Куриевс. Цо йоах: вай юрта боахама специалисташ да, вайна деза цу вIашагIкхетаро СССР-аи США-неи юкъера бувзам чIоагIлулга а, вай халкъашта юкъера гIулакхаш тоадалар а.

«Ингушски» совхоза болхлойи специалисташи тешаш ба йоккхийча паччахьалкхений — СССР-аи США-неи кертте латтараш вIашагIкхетаро дерригача дунен тIа бIаьхбенна машар оттабергхиларах.

Ц. ВИСАНГИРЕЕВ.

Технически прогресса тIехьа чIоагIа къовсам лоаттабу Новогрозненски механикдаьтта чакхдоаккхача завода коллективо. Цу къовсаме эггара а хьинарегIа дакъа лоац контрольно-измерительни приборий цехерча болхлоша.

Сурта тIа: прибористаш (аьттехьа) Л. Щербини (аьрдехьа) Л. Васильеви мехкдаьтта мел лакхденнад хоам беш йола, керда Электронни приборашь оттаеш боахк.

Татарова сурт.

ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ ВАЙ СЕМИЛЕТКА!

Нохч-ГIалгIай АССР-а автотранспортни боахамий болхлой социалистически декхараш

ССКП XXI-ча историческн съездои парте Центральни Комитета июньски Пленумои вай мехка шерра коммунизм хьалъяра Iалаьмате йоккха программа оттаяьй. Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша, берригача советски наха а санна, тIагIертта кхоачашду парте оттадаь декхараш.

ССКП Центральни Комитета могадаь дола Владимирски, Свердловски, Московски, Ленинградски областашкарча къахьегамхоша дIадоладаь патриотически гIулакх хьал а лаьца, республика мехкдаьтта доаккхача, мехкдаьтта чакхдоаккхача, химически, машинаш еча, ейгача, кхачан, моттигерча промышленноста, машиннаькъа транспорта коллективаца соцам баьб семилетка 6 шера кхоачашъе, хIаьта цхьадолча доакъошка пхе шера а еш.

Оаха, Нохч-ГIалгIай автомобильни транспорта болхлоша кхетаду, оборудовани, инструмент, бедал, кхыйола материалаш хадданза тIакхахьарца хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдергхилар. Массаза а автомобильнии тракторийи балха овсарле лакхъе, автотракторни парках дикагIа пайда эца, керда техника а мухь дIа-юха кхахьара прогрессивни формаш а шерагIа юкъейоалае, мухь тIабуллаши тIера Iобоахаши долча балхашта комплексни механизаци е еза вай.

Кагийча автобоахамех доккхий боахамаш даро торо хулийтаргья мухь кхухьаш ду балхаш вIашагIа а теха, пайданегIа де. Цу дерригнеша а йиш хулийтаргья чурча йIаькийча торонех пайда эца болабе. къахьегама овсарле лакхъе, мухь кхухьаш дIадодар кIезигде.

Парте ЦК-а июньски Пленума Кхайкарала жоI а луш, Московски горисполкома автобоахамий дикагIа йолча коллективай хьоккхам хьал а йица, дерригача халкъа болама юкъе долх тхо, е социалистически декхараш тхоашта тIа а эц:

Совнархоза автобоахамашка гIолла ворхI шерарча плана тIа 1965 шу даллалца аьнна мухь кхахьа оттаяь задани 1964 шера, вешта аьлча 6 шера кхоачашъе;

шер а долда, сих а долда вIашагIкхийтта халкъа боахама мухь кхухьилга, семилетка йистейоалаш из болх бизза баь чакхбоаккхарг болаш. Цу гIулакхо дукха рузкъа кхо а дертда, лоархIам бола транспорт мукъа а йоалийтаргья;

Кирпишк кхухьа поддонаши контейнераши лелаярца, бортовойи самосвальнии прицепех а механизаце средствеах а пайда эцарца автомобилаш болх ца беш латтитта 5—6 процент лоацде; гаражни гIулакх тоадеш, автомобилаш лора а еш болх байташ, ремонт ю балхаш дитагIа деш, автопарках дикка дукхагIа пайда эца, мухь кхухьачча дIадодар 1965 шерарча планах оттадаьчул 10—12 процент лохде.

Нохч-ГIалгIай автотресте гIолла

Мухь кхухьача автомобильни парка балха овсарле лакх а еш, машинаша беча балха юкъе дикагIа йола методаш а кхухьаш, **мухь кхахьара ворхI шера оттаяь план 5, 6 шера кхачашъе,** планах доагIачул мухь кхухьаш дIадодар 2 процент лохде. Цул совгIа из, дерига а планах оттаяьчул кIезигагIа (200) йолча машинашца де; доагаду а хьокха а даьтта 2 процент кходе; автомашинаша бу никъ 5 процент сихбе;

вIашагIкхийтта мухь кхухьаш бу болх сихбе, 1960 шера республикера доагам, даьтташ, рудах йоаца материалаш, кхыбола халкъа боахама мухь, дукхача даькъе автомашинашца кхухьаргболаш.

Респотребсоюза автотранспортни конторе гIолла

Мухь тIаботташ Iобоассабеши йоаккха ха кIезигьярца, яьсса машинаш кIезигагIа лелаярца, ремонт сихъярца **семилетка чакхйоаллаш кхоачашъе аьнна оттаяь мухьаш дIа-юха увзара план 1964 шера кхоачашъелга Iалашде.**

1965 шера оттаяьча планаца нийсбича мухьаш дIа-юха увзарга дIабода мах 10 процент лохбе;

ремонт ца еш лелаш автомобилаша йоаккха ха 1959 шерца нийсйича семилетка чакхйоаллаш 50 процент йIаьхье.

«Сельстрой» треста автотранспортни конторе гIолла

ВорхI шера йола мухьаш дIа-юха увзара план 1965 шера июль беттага кхоачашъе а кхы тIа совнагIа 200 эзар тонн гIишлой материалаш дIа-юха яхьа а;

Автомашинашка сиха болх байтарца автомобильни парка кхы тIа машинаш ца эшийта;

ремонт ца еш автомашинаша йоаккха ха йIаьхьярца хьамча чархаш, доагам, машинашта хьекха даьтта, запчастеш кхоярца, административно-боахамга дIауха ахча кIезитдарца хьадеча балхашка дIабода мах 1965 шерга кхоачаш 6 процент лохбе.

«Чечингстрой» треста автотранспортни конторе гIолла

ВорхI шера план ялх шереи ах шереи кхоачашъе;

автопарках пайда дукхагIа эцарца кхы автомашинаш сов ца йоахаш 7.575,5 эзар тонна километр никъ бе.

Торговлен Министерства автобазе гIолла

ВорхI шера план 6 шера кхоачашъе;

административно-управленчески аппарат кIезигьяр а материально-технически гIулакх делга тоадар а, хIаьта иштта мухьаш дIа-юха увзарга дIабода мах лохбар а транспортагга мухь дукхагIа дIа-юха увзийтар а духьа торгующи организацей еррига гаражаш вIашагIа а теха, цхьа автобаза е.

Декхараш дийца а дийца, массава раьза а волаш тIаийцад автобоахамашкарча болхлой собранешкеи профсоюзий активашкеи.

Даьхенна—дукхагIа ялат

МагIалбик. (Тха собкорр. телефонаца). Дика болх вIаштIехьабаькхха паччахьалкхенна ялат дIадала йолаелар укх шера «Кавказ» яха колхоз. Паччахьалкхенга ялат дохкара план ханал хьалха кхоачаш а яь, планал совгIа 5237 центнер ялат дехкад колхозо. Цул совгIа кхоачам болаш дIаде фу а кийчдаьд колхозо.

Укх тIеххьарча деношка шоай торонашка а хьежа кхы а 7500 центнер ялат дохка лаьрхIад колхозо паччахьалкхенга. Дийнахь а бус а ца соцаш дIаозаш латт заготзерно ялат. ПаийцачаI кердача декхараша лерхIачох 6 эзар центнерал тIех ялат дIаденнад колхозо.

Къаьстта дика балхаш ду колхоза № 2 йолча нов. Савицке кулгалдеча бригадо. Укхаза планал совгIа 2800 центнер ялат дехкад паччахьалкхенга. Дика болх бу цу бригадерча болхлоша Гогина Екатеринас, Савина Матренас, Бирюкова Матренас. Бугаенко Аннас, иштта кхыбараша а. Цар хьатта балхаш деш 120—150 процент нормаш кхоачашъю.

Денна 5—7 рейс ю заготзерно ялат дIаозача шофераша Назаренко Николайс, Еремеев Яковс, Фомин Василе. Дика болх бир колхоза новкъостала баьхкача МагIалбика АТК шофераша Кушнаренко Анатоле, Боков IийсаI, иштта кхыбараша а.

Дика балхаш ду № 3, № 4 йолча бригадай къахьегамхоша а. Цар укх гарггарча деношка кхоачашде лерхI шоаш тIаийца декхараш.

Цхьабакъда, иштта лелац «Ингушски» совхозера гIулакхаш. Укхаза ялаташ во хьувкъар бахьан долаш ялат дохкара план кхоачашъе торонаш тоъац. Укх деношка 5 эзар центнер борц дIабала лерхI цар. Бакъда, борц чуэцара балхаш дика лелац укхаза. Йоккхача Ачалкхерча отделене хIанз а хьакханза 100 гектар совгIа борц ба, Советскерча (Инаркъерча) отделене 200 гектар совгIа бола борц хьекха касарах уллаш ба арда а ца оардаш.

Совхоза а района а кулгалхой декхарийла ба паччахьалкхенга ялат дохкара гIулакхацара кхоачамбоацараш дIадаха а сихагIа план кхоачашъяра эша гIулакхаш де а.

МагIалбика нефтяникаша рапорт лу

ЧIоагIа дог гIоздаьнна къахьегаш ба МагIалбикера нефтяникаш. Къаьнара скважинаш тохарцеи Iомаярцеи, къахьегам маххулла кIезигагIа дIа а бохийташ, мехкдаьтта дукхагIа доаккх цар. Болх беш йолча скважинашка дика къахьегаро доккхий хьокхамаш тел.

ПРОМЫСЛОВИКИЙ КОЛЛЕКТИВО РАПОРТ ЛУ: ЕРРИГАЧА «МАЛГОБЕКНЕФТА» МЕХКДАЬТТА УПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА КОАЧА ДОАГАМ ДАККХА БАРХI БЕТТА ЙОАГIА ПРОГРАММА ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЬЙ.

Къахьегама овсарле лакхъе ворхI бетта йоагIа задани 10,7 процент дукхагIа кхоачашъяьй. Мехкдаьтта а газ а йоаккхача дIадодар кIезигдарах кхо миллион сом гаргга ахча кходаьд. 231 геолого-технически болх чакхбаккхарах шу доладелча хана денз кхы тIа а ши ззар тонн совгIа «IаьржаI дошув» даькхад. Уж дерригаш дар бахьан долаш № 750—7 йолча скважино хадданза мехкдаьтта кIедж еттарах а дийнахь-бус доаккха мехкдаьтта соахка цу хана доаккхаш хиннаьчул 11 процент дукхагIа доаккх.

Производства рационализаторашеи дикагIа болча болхлошеи «IаьржаI дошув» а попутни газ а дукхагIа якхха наькъаш а лех, технико-экономически хьокхамаш лакхдара торонаш гуча а йоах.

Мехкдаьтта доаккхача, орден йолча цхьоалагIча промысла болхлойи специалисташи балха хьалха латт. Ийс бетта мехкдаьтта даккха йоагIа план республике эггара хьалха кхоачаш а яьй цар, октябрь бетта даккха дезача мехкдаьттах массехк ззар тонн мехкдаьтта а даькхад.

МагIалбикерча предприятешка шерра яржаш латт дерригача халкъа дезача денна — Сийлахь-бокхача Октябра 42 шу дизара денна къахьегама толамашца накъа баха семилетка хьалхарча шера коллективаша тIаийца денхарашка йоалаш кхоачашде аьнна шерра социалистически яхь.

XIара яхкача котамгара 90 фуъ гулде, аьнна социалистически декхар тIаийцад Урус-Мартановски районерча «Горец» яхача совхоза шоллагIча отделенерча котамаш кхоабараша. XIанзалехьа а хIара яхкача котамгара 70-нел совгIа фуаш гулдаьд воккхача птичника Янаев Нохьас. **Сурта тIа:** Янаев Нохьеи цун воI Мадъмади шоай котамашка хьожаш боахк.

Лаврова сурт.

ХИМИКАША ЯЬККХА БАЛХА КОТАЛО

Грозненски химически завода коллективо совнархоза чуйоагIача мехкдаьтта чакхдоахачеи химический промышленноста управлене предприятешта юкъе эггара хьалхагIа ханал хьалха кхоачашйир валови продукци хьаяра йола бархI бетта программа. Из гIулакх карагIдаьннад технологи эргаяькхха тоаяр, оборудованена деш дола гIулакх тоадар, аппаратурах пайда эцар бахьан долаш. Предприяте цехашна мамогга юкъенхухьаш латт автоматизаци.

Соахка укх ханна арахийцачунца нийсйича шозза гаргга дукхагIа арахец продукци. Планах оттаяьчул 7,9 процент лакхъяьй къахьегама овсарле ворхI бетта чухь. Продукци хьаярга дIабода мах планахчул дикка лохбаьб, аьлча а, синтетически спирт хьадарга дIабода мах 20 проценти фенол хьадарга бода мах 15 проценти.

Семилетка хьалхарча шера тIаийца денхараш толаме кхоачашдар духьа къаьстта чIоагIа къахьегаш ба сентябрь бетта даккха лаьрхIа хиннаьчох хIанзале дукха синтетически спирт даькхха № 32 йолча цехера болхлойи специалисташи.

Синтетически спирт хьадеш йолча цеха хIанз ремонт еш латт. Цу балхаца дакъа лоацаш ба гIишлош ю болхлой хинна ца Iеш, эксплуатационникаш а. Бригадашта юкъе яхь яржай ремонт ханал хьалха а дика а яь якхар духьа.

Сийрдача кхоаненга— боккха гIа боаккхаш

Шоай экономика, культура дегIайоалаеш, халкъа вахара хьал лакхдеш Советски Союзеи кхыча социалистически мехкашкеи даьхача Iалальмате доккхийча толамаша тешал ду социалистически строй капиталистическичул толашагIа хилара. «XIанз Европеи Азеи дерригача социалистически мехкаша опытаца дIахьекхад бокъонца йола прогресс алхха социализма новкъа мара хила йиш ца хилар», — аьннад новкъоста Н. С. Хрущевс ССКП XXI-ча съезде.

ССКП XXI-ча исторически съездо тIаийца Советски Союза ворхI шерарча плано шин система юкъе латтача машара яхьа кердача этапа юхь дIайолаяьй. Семилетка кертера декхар — социализмо коммунизмаца лоаттаеча экономически машара яхье махулла сихагIа котьялара декхар — толамца кхоачашдеш да.

Капитализманна эггара чIоагIагIа ше дегIайоагIача хана хьахьокха ца мега производство лакхъяра хьокхамаш хьахьокх социалистически мехкий плановой боахамо. Укх тIеххьарча нхе шера социалистически мехкашка тIакхийтта промышленни продукци 11 процент хилар, дерригача капиталистически дунен тIарча промышленни производствос денача дегIал диазза дуккагIа да из.

Социалистически лагера мехкий халкъа боахам хадданза дегIабоагIа. Цунна къаьгга тешал ду боахама укх хьалхарча ах шерарча итогаша.

Ший ворхI шерара план кхоачашъеш бIубенна исторически дегIаяйолаеннай вай Даьхе. Парте XXI-ча съездо дог гIоздаькха, вай мехка шерра коммунизм хьалъяра Iалальмате йоккха программа къахьегама хьинар тIадахийта кхоачашъеш доал советски халкъ. Ерригача промышленни производства хьакъехьа промышленни продукце керттерча тайпаех дукхагIа дараш арахецара даькъе а ах шерара план тIехкхоачашъяьй. 1958 хьалхарча ах шерачул промышленни производство 12 процент лакхъеннай. Плана тIа оттадаьننايچول дукхагIа вахача дуккха эша товараши дуа хIамеи кхаьчад советски халкъага.

Вай мехка халкъа боахама дерригача доакъошка технически прогресса хьадда йола, шерра программа оттаяьча ССКП ЦК-а июньски Пленума соцамий вай экономика дегIайоагIача бола лоархIам лаьрхIа варгвоацаш боккха ба. Бух боаццаш докхха да советски наьха къахьегама денал а къахьега цун бола безам а. Беррига шоай низ тIабохийт цар коммунистически кхоане гаргаозара, шоай Даьхе кхы а ираз долашагIеи йIаьхегIеи яра.

Вежарашха долча мехкий халкъаша сийлен коталонаш йоах социализм хьалъеча. Социализма мехкашка промышленни производство чIоаггIа лакхъяларца белгалдаьлар дIадаха ах шу. 1961 шера кхоачашъе оттаяьча планах укх шера март бутт йистебоаллаш 87 процент кхоачашдир Китае промышленносто. Соахка цу хана хинначул укх шера ялх бетта промышленни продукци лакхъеннай: Польски Халкъа Республике — 9,3, Чехословаке — 11, Германски Демократически Республике — 12,4, Албане Халкъа Республике — 26,1, Корейски Халкъа Демократически Республике — 75, Вьетнама Демократически Республике — 62,3, Венгре — 10, Монгольски Халкъа Республике — 8,3 процент. Чехка дегIаера Румыне, Болгаре промышленность.

Социалистически мехкий индустри дикка дегI дахьаш лакхъеннай, болхлойи специалистийи кадраш кердача опытаца дегIа яьхкай, лоархIам боллаш лакхъеннай къахьегама овсарле, шеръеннай продукце ассортимент.

Хьалха а санна, вежарашха долча мехкий коммунистически болхлойи партеша къаьстта теркал тIабохийт социалистически экономика лардий лард йола еза-йоккха индустри дуккха-дукхагIа дегIайоалаяра.

Iалальмате чIоагIа хьалбеш латт индустриальни гIирс Китайски халкъа Республике. Цу мехка хIара 46 сахьата болх бе йолалу керда промышленни предприяти.

Республика итлагIа дола шу социалистически гIирс хьалбеча массадолча доакъошка керда коталонаш йоахаш чакхдоаккхаш боахк халкъа Китая къахьегамхой. Китайски халкъо толамца кхоачашъю шоллагIа пятилетка заданеш, цунца цо гаргаоз дерригача дунен тIа социализм котьяккхара ха.

Шоай индустриальни низ дегIабоалабу кхыча социалистически мехкаша а.

Доккхий толамаш даьхар социализма мехкаша дIадахача ах шера юрта боахам дегIабоалабеча а. Социалистически кооперативни гIулакх котдаьннад халкъа Китае, Болгаре, Корейски Халкъа Демократически Республике, Чехословаке, демократически Вьетнаме. ЧIоаггIа чIоагIъеннай кооперативни строй социализма кхыча мехкашка а. XIанз цо къаьгга дIахьокх вахара ший бола боккха низ.

Халкъа вахар хадданза тоадеш хилар — социализма закон да. Социалистически мехкий коммунистически болхлойи партеша хадданза йоакхо ю къахьегамхой вахара. дIадахача ах шера чIоагIа дегIаеннай дуккха эша предметаш а кхача а хьабу промышленность, озараш болча къахьегамхошка дика тоаяь керда квартира кхаьчай.

Хьалхарча ах шера плана дика итоташ— социалистически мехкашкарча болхлоша, гIулакхерча наха, интеллигенце ше кхо ца еш, дог ураэтта, коммунистическии болхлойи партей хьалхленца хьийгача къих хьахиннар да, из да социализма гIулакха доазув доаццаш къахьегамхой мутIахьа хиларах хьахиннар.

Барт бола дезал санна цхьоагIо йолаш, шоай сийрдача кхоаненга долх социализма мехкий халкъаш. Социализма хIара мехка толамаш— ерригача социалистически латера толамаш да. XIара мехка социализм хьалъеча кхоачашду ший къама декхараш, цунца цхьана юкъарча гIулакхах доккха дакъа а лоац. социалистически система чIоагI а ю. Из да — пролетарски интернационализма керттерчарех цхьа гIулакх.

Шовзткъа шу гаргга хьалхагIа сийлахь-воккхача Ленина аьннад социализма система дегIаянза а юсаргьяц, ше маярра йолча цхьоагIон гIулакхаш а оттаргда царка юкъе. Ленина хьалххе а гучадаьнна из гIулакх бакъ а хинна дIаэттад дунен тIа мел бахача нахах кхоалагIа дакъа нахи диъларгIа дакъа лаьттеи чудоагIаш йолча вай социалистически лагере.

Социалистически мехкашта юкъера вежарашха дола бувзамаш хадданза дегIадоагIа, тIа-тIа а дукхагIа вахара массадолча доакъошка а кхоачаш. Социализма мехкий халкъа боахама планаш цхьан бартагIа йолча порядках оттае йолаяьй. ЧIоагIа дегIаденад производствона специализации кооперировании елга.

Деррига дуне хьеж социалистически мехкашта карагIдувлача Iалальмате доккхийча гIулакхашка. Доттагийй гIадбуг цар, хIаьта моастагIашта къувлаш новкъа а да уж.

Социализм хьалъераш — машар бахьан эггара чIоагIагIа къовсам лоаттабу нах ба. Гой цудухьа дег чура тIадбигаб социалистически мехкашкара къахьегамхой Н. С. Хрущеви Д. Эйзенхауэри вIаши дIаюха бахаро, уж вIашагIкхетаро дунен халкъашта юкъера хьал тоадергхиларах, дунен тIа машара гIулакх чIоагIде лоаттабеча къовсама котало яргхиларах.

ТIа-тIа а айхагIа кхотаду шоай мугIараш, низ болча социалистически дунен халкъашца шоай исторически опытах. Царна дика хов вай мехкий вежарашха бола барт чIоагIагIа мел хул, воашта дагалаттачунга — коммунизмага вай кхоачаргдолга.

(11 августа арадаьннача «Правда» тIара передовая)

„ВАЙ ДАЬХЕН МАЙРА КIАНТ“

Нурадилов Ханпашас даьча денал долча гIулакхех йола листовка

Сталинградерча вокзала майдане, дуккхаза вIаштIара даьча цIеношта юкъе дагIа бадьде цIе басар хьекха доаккха доаца цIа. Из — дерригача дуненна йовза Царицына - Сталинграда обороне паччахьалкха музей я.

ТIехьара боккха тIом хиннача хана ца йохаеш тамаше йисача цу музее хIара денна экскурсантий группаш ух. Царна юкъе хул турпала городера — Сталинградера, Москвера, Новосибирскера, Мурманскера, Кубанера нах, доазол дехьарча тайп-тайпарча мехкашкара викалаш. Цу исторически музее хIара шера дукхагIа ух дунен массе миIингера бола нах...

Музеерча экспонаташтеи документаштеи юкъе дукха да дог кIоаргга тохадолийташ дола хIамаш. Музее ухача наьха теркам хадданза тIаозаш да музее йоккхагIчарех йолча зале кизга кIал улла доккха доаца цхьа каьхат. Из да — Къулбехьен-Малхбузерча фронта политуправленес дицлургдоацача 1942 шера арахийца листовка — молни. Из листовка язъяьй ноxший халкъа сий долча воIа, пулеметчика, Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпашас даьча денал долча гIулакхех.

Цу Iалальмате дикача документа тIа яздаьр яр да:

«Вай Даьхен майра кIант. Кавказа лергвоаца турпал, маьлха воI, лаьчай баьчча — пулеметчик комсомолец Нурадилов Ханпаша.

ТIемахо-турпал, тIемахо-лаьча, бIыхо-кIант — из я турпала -пулеметчика, гварде воккхагIа волча сержанта комсомольца Нурадилов Ханпаши бокъонца йола цIи. Майра мел барел майрагIа, денал мел дарел денал долашагI вар из. Даьхен кIанта, лоаман лаьчанна Нурадилова ший Даьхе езар, дерригача сица езар цунна из. Юха ца хьожаш, майра хьийда моастагIчоа тIаводар из. Валаро кхеравацар из, валар цо кхерадора.

Массаза а майра волаш чакхваьлар из турпал. Нохч-ГIалгIай мехкара ше фронте воагIаш Нурадилов Ханпашас шийца дера денал долча нохчий уалкъах доахка дикагIа дола гIулакхаш — цун турпали лаьча санна кадай цун кънахчули денали, майрали, карагIдаьнна денал дола гIулакхаш лергдоацаш да. ТIом беш яьккха турпалхочун майрал правительствос белгалъяьккхар ЦIеча Байрахха орден, ЦIеча Седкъа орден яларца. Доккхал а деш йоахаргья Нурадилов Ханпаши цIи берригача мехко а дерригача советски халкъо а. БIаь шерашка яхаргья цун сийле.

— БIарахьажал хьо, бIыхо, майрача турпала, лоаман лаьчанна пулеметчика Нурадилов Ханпашийна. Кавказа турпала, нохчий халкъа виIий денал дола гIулакхаш хьокхам телаш хилда хьона а хьа новкъосташта а тIем тIа майрал йоаккхаш. Бе топ чIоагIа йоаллае, цIе тIемахо. Гвардейца — комсомольца Нурадилова санна Iа а яккха ерригача фронте гIолла чакхъяргйола сийле. Хьа денал долча гIулакхех дувцараш яздергдолаш, царех иллеш доахаргдолаш тIом бе Iа моастагIчунца. Даьхе хьох тешаш я, тIемахо, хьа низах, хьа деналах, хьа къонахчулах теш из. Жи, мела ма хилалахь. Лергвоаца турпал Нурадилов Ханпаша санна майра хила. Кхерам фуб ца хевш хила тIем тIа, майрра эшаде валар, нохчий халкъа майрача воIо из эшадеш хиннача тайпара...

Котало хьа бе йоалл, тIемахо. Хьожаш хилалахь, карара ма ялийталахь из...»

* * *

XIара мугIаро, хIара дешо кIоаргга дог тохадолийташ доакхкхал дайташ йола ер листовка кепа тохаш, из ешаргьярашка а цунга ладувгIарашка а кхайк тхо, Нурадилов Ханпаша вовзаш хинначе, цунца дешаш е болх беш хинначе, цунца Даьхен тIем тIа хинначе шийна цох ховр яздар дехаш. Ханпашах аьннача хIара дешо йиш хулийтаргья цун хинна турпала сибат юхаметтаоттаде, дIаьха доацача, цхьабакъда деналах диза а ала санна доагаш а хиннача цун вахарах цхьацца йола ханаш йовзийта.

Советски Союза Турпалах Нурадилов Ханпашах шоашта дага доагIар, хIаьта иштта цунах дола документаши материалаши уях адресах йоахкийтаргья оаш:

Г. Грозный, ул. Сталина, 23, «Сердало» газета редакци.

Кавказерча ший даьша-кIанташа даьча тамашерча, денал долча гIулакхашта тIехьавахар сий дола турпал Ханпаша Нурадилов.

Берригаш а санна, мугIарех вола тIемахо вар Ханпаша. Юкъерча дегIара, доккхал ца дезаш, денал долча гIулакхех дувцара тIера воацаш, цхьабакъда дисциплинеи ший пулемети езаш вар из. Дуккхаза духьал эттавар из моастагIчоа, лата массаза латт цул кот а воалаш.

ШИЙ ПУЛЕМЕТАЦА НУРАДИЛОВА 920 НЕМЦЕ ВИЙР, МОАСТАГIЧУН 7 ПУЛЕМЕТ ЯЬККХАЯР. 12 НЕМЦЕ ПЛЕН А ВОАЛАВИР.

Эггар тIехьа ше баьча тIем тIа Нурадилов Ханпашас ши бIаь совгIа фашист вийр. Шозза чов хиннаяр турпалхочоа. ЦIийна Iовдалуш, низ кхоачалуш ше воаллашехьа а тIехьашка воалаш вацар из. Ший іоххера патрон кхоачаяллалца фашисташта пулемет йийттар цо.

Ший Даьхен майра кIант волаш велар турпал. Цхьабакъда цунна

Коммунисташа дег тIара къоабалду июньски Пленума соцамаш

Коммунисташа дика дакъалоацаш а пайданера къамаьлаш деш а чакхъяьлар укх шера 13-ча августа хинна Наьсарен района партактива собрани.

Коммунисташа боккхача теркамца лаьдийгIар ССКП райкома хьалхарча секретара **нов. Тумгаева** «ССКП ЦК июньски Пленума соцамаши районерча коммунисташта а берригача къахьегамхошта а хьалхашка латта декхараш» яхача дешах яьча доклацага. Нов. Тумгаева дийцар Советски Iаьдал эттача хана денз промышленностьи гIишлош хьалъелгеи вай мехка а республике а дегIадахкар, дIахо йодача хана механизации автоматизации ярца а керда оборудовани юкъе йоалаярца а промышленность дегIайоагIаргхилар, иштта цунца юрта боахам а тоалург хилар.

Докладчико белгалдаьккхар паччахьа Iаьдал долча хана гIалгIачо — ахархочо дахчан нохарцеи макхацеи, ший дегI вIашка кхуьхьаш, хала балхаш, дар а хIанз Коммунистически партеи Советски правительствоси йоакхо ярах юрта боахама гIулакхаш овлан тIара хувцаденнеи тоаденнеи хилар а, хIаьта районерча юрта боахама доатахьа дуккха итташ комбайнаш, тракторааш, кхыйола техника хилар а.

Докладчико а къамаьлаш даьраша а белгалдаьккхар паччахьалкхен шура дIаялара план районо тIехкхоачашъяь хилар, хьалхле «Октября 40 шу» яхача совхозага а йолаш, иштта дийцар цар района юрта боахамера доккхий кхоачамбоацараш: чуийца ца даьнна ялаташ, кхоачамбалла Iалаш ца даь гIожа доакъар, кIезига аьха лаьтта, иштта кхыдараш.

Нов. Тумгаева дийцар районерча промышленни предприятей балхашца-ра доккхий кхоачамбоацараш, кирпишкаш арахецара план кхоачаш ца ю «ЦIе октябрь» яха завод а Назране совнархоза стройуправлене хьалъе йолаяь электрифицированни инструментай завод а иштта кхыяраш а ювцаш.

ДIахо йодача хана района халкъа боахами культуреи лакхдара махулла халача балхашта механизаци е, кадраш кийчъе, наха юкъера массово-политически болх тоабе беза аьнна чакхдаьккхар ший къамаьл нов. Тумгаева.

Доклад яьнначул тIехьагIа пренеех къамаьлаш дир собране хиннача коммунисташа.

«Назрановски» яхача совхоза директора **н. Хаутиев** дийцар совхозерча животноводаша планах лаьрхIача бесса хIара беттача Iаттагара 150 килограмм шурий яьккха хилар а, хIаьта шу дузача хана из цифра 2000-нега дIакхоачаргхилар а. Юрта боахам ховш бола болхлой кхебар а баьча балхах доагIар ларттIа нахага дIакхачийтар а болх тоабара чIоагIа лоархIаме да яхаш дийцар цо.

Совнархоза стройуправлене бехках Iалальмате во лел электрифицированни инструментай завод хьалъяра балхаш яхаш дийцар завода керттерча инженера **нов. Каченова.** Эггара вIаштIехьдоацарех цаI да, йоахар цо, районе бахача гIалгIай кагийча наха гIишлонаш хьалъерий квалификаци ца Iомаяр, хIана аьлча, арахьара нах тIа а кхувлаш даь даргдолаш балхаш дац укхазара дараш. Иштта белгалдаьккхар цо завод хьалъеча кхоачамбалла техника ца хилар.

Райсельхозинспекце воккхагIа волча агронома нов. Ториева белгалдаьккхар совхозерча техниках эца беззача тайпара пайда ца эцар, совхозий кулгалхоша отделенешта де деззача тайпара доал ца дар, районе болх ца беш 40 гусенични трактор латтар. Гурахьа кIа дIаде дезача 9 эзар гектар гаргга долча лаьттах 6 бIаь совгIа мара аьхадац яхаш дувцар цо.

Отделене болхлой а трактористаш а ца тоъар бахьан долаш йоккхий новкъарлонаш хул тхона яхаш дийцар Экажкъонгий-Юртарча отделене управляюще **нов. Газдиева.**

Животноводаша хьинаре къахьегарца а дуккхача балхашта механизаци ярца а паччахьалкхенна шура дIаялара план тIехкхоачашъяьй совхозо яхаш дийцар «Октября 40 шу» яхача совхоза директора **нов. Харсиева.** Дика хьувкъаш латта хьажкIаш а кхыйола культураш а совхозо ларттIа чуэце паччахьалкхен план кхоачаш а ергья, совхоза хьал, паччахьалкхен декхар тIера а даьнна, дика тоа а лургда яхаш къамаьл дир цо.

Районера хьайбай боахам дегIабара гIулакхаш а, паччахьалкхенна шура дIаялара гIулакха хьалха латташ «Октября 40 шу» яха совхоза хилар а, дIахо йодача хана хьайбай боахам дегIабара наькъаш а дувцаш, къамаьл дир ССКП райкома секретара **нов. Мальсагова.**

Къаьстта белгалдаьккхар цо гурахьа чуэца езача 7300 гектар хьажкIашта цIенхаштта кийчо е езилга.

Партактива собране къамаьл дир 10 коммуниста.

ССКП ЦК июньски Пленума соцамаш къоабалдарахи районни партийни организацен а къахьегамхошта а хьалхашка латтача декхарехи йола резолюци, цаI санна масса а раьза волаш, тIаийцар партактива собране.

ХЬ. ГАЛАЕВ.

Дына гIулакхашта духьал къовсам лоаттабе декхарийла ва хIара саг

Доккхий хувцамаш хиннад вай мехка вахаре дIадахача шовзткъа шера. ЧIоагIа дегIабенаб вай мохк цу хана, дегIаенай вай промышленность, вай юрта боахам, лакхбенаб Советски сага кхетам а. XIанз вай халкъа боахаме болх беш бола нах дийша а, хьалха латта техникеи, технологии, Iилмеи дика довзаш а бола нах ба.

Пудухьа хеталу, иштта дегIабенача советски мехка дуккхаза а дыно нах харцахьа кхетабеш, тувлабеш дувцар харц даьча мехка (эггара хьалха цунна тешал ду лаьттана гонахьа лелача искуственни спутникаша, дунен тIа хьалхара советски Iилмахоша урагIа яхийтача, планетаашта юкъе лелача ракето иштта кхы цукхача гIулакхаша) иштта хила тарлуртба религиозни гIулакхаш доахкаш бола нах, аьнна. Из ишта дале а цу тайпара нах болаш ба, болаш ба уж Первомайски районе а. Районера цхьабола нах, царца цхьабола кагирхой а болаш религиозни гIулакхаш леладеча наьха оагIув хьалдоацаш а, хIаьта шоаш уж гIулакхаш леладеш а ба. Цу тайпарча гIулакхо йоккха новкъарло ю районе боахама белха.

Цудухьа районера дукхагIа бола кхалнах клубашка, кино ахац, хIаьта йиIигаш лакхерча классашка дешаш яц. Дукха исти кхувлилга а районе долаш да, хIаьта саг йоалаяр советски законо яххача тайпара дIаяздац. Первомайскерча Гайтукиев Султана 25 шу мара даьннадац. Ший сесаг йоалаяьй цо, хIанз царца вахаш а ва из. Ший сесаг йоалаяьй Гайтукиев Бекьхана, иштта кхы бараша.

Дийнлуш латт районе сектанства болх а.

Цу тайпара дIаяхача замах-юхедисаьча венерча гIулакхаша йоккха духьале ю районе культурни вахар дегIадоаладара. Пу зенерча гIулакхех лаьца дийцар дукха ха йоаццаш районни библиотеке (зав. нов. Быстрова) яьча книжкаш дешархой конференце хиннараша. Конференце ювца оттаяьча Т. Тендряковс язъяьча «Чудотворная» яхача повеста йиззза анализ ярал совгIа, районе дын гIулакхаш леладеш болча нахагара дувлача зуламехи, зенехи а дийцар, къамаьл даьча М. Быстровас, О. Мякиевс, А. Тутаевс иштта кхыбараша. Къаьста белгалдир цар вай хьалкхувш боагIача кагийча наха боаггIача тайпара кхетам балара, вахара нийсача новкъа уж дIахьожабара, школеи коллективи боккха низ болаш хилар.

ДIаяхача замах юхедиса зене гIулакхаш доахкача наха къаьстта йоккха новкъарло ю хIанз, советски халкъ шерра коммунистически общество хьалъеш доаллача хана. Цудухьа хIара советски саг, декхарийла ва уж зене гIулакхаш доахкача наха духьал хадданза къовсам доаттабе.

В. СТЕПНОВ,
ССКП Первомайски райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи.

Торонаш цаIаш, балхаш тайп-тайпара

Юртбоахама массадолча доакъошка социалистически яхь латт «Ингушски» совхоза СоагIапчарча № 3 йолчеи Пседахерча № 4 йолчеи отделенешта юкъе. Уж шаккъа а отделени вIаши улув ядаш я, лаьтташ а цонаш а цхьан метте да, доахан а цхьатарра да, бакъда, ворхI бетта балха хьокхамаш шин отделене тайп-тайпара да. Масала, кхоалагIа отделене кийчдаьчул, шозза хинна а ца Iеш, дуккхагIа кийчдаьд 4-ча отделене доакъар, дукхагIа яьккхай шура а. XIара гектара тIара даькка ялат дIалаьрхIача 3-гIа отделени шоай лоалахоел хьалха латт.

Цхьабакъда, цу шинна а отделене планах доагIачул дуккха а кIезигагIа даьннад ялат. Лоалаха уллача Первомайски районерча Асланбек Шерипова цIерагIча колхозо хIара гектара тIара 19 центнер кIа даьккхад, хIаьта МагIалбика районерча «Кавказ» яхача колхоза кхашкара 20 центнер даьннад. Цу дерригане хьахьокх цу отделенешка а ерритача совхозага а ялаташ дикагIа хьувкъаде йоккхий торонаш йолга. XIана я цу вIаший улув ядача колхозаштеи совхоза отделенештеи юкъе цу тайпара башхалонаш? Цу хаттара жоп дала хала дац.

Асланбек Шерипова цIерагIчеи «Кавказ» яхачеи колхоза кулгалхоша соахкке а де деза гIулакхаш дир 1959 шера ялаташ дика хьувкъийтара. Цига ялаташ дIадувргдола лаьтташ дика кийчдир, гурахьа дIадув ялаташ дикагIа йолча агротехнически хьанашка дIадийра, дIадув фу цIендаь дика кийчдаьдар, хIара гектара тIа оттаяьча нормах доаттIар дIа а дийра.

XIаьта «Ингушски» совхоза 3-чеи 4-чеи отделенешка а иштта ерригача совхозе а лаьтташ дика кийчдаьдацар, ялаташ ший ханнахьа а нормах малоагIа а дIа а дензар, иштта кх. дI. Цудухьа совхоза кхашка дукха оасар тIадаьлар ялат нийлха а хилар, из бахьан долаш кIезига а хилар. Цул совгIа ялаташ чуэцача хана совхоза отделенешка комбайнаш а жаткаш а еха латташ моттигаш а хулар. Из а Iаьткъар совхоза кхашкара ялат даккхара. Совхоза цхьаболча болхлоша йоахар ялат кIезига далар кхашка дехкий ялатар бахьан долаш хиннад. Из бакъдац. Нагахьа санна «Ингушски» совхоза кхашка летадаларе лоалахой — колхозий кхашка а латарггдар уж. Укхаза дехкий бехке дац, бехке тхо да. Оаха во болх бар бахьан долаш. дIадийнача ялаташта лерттIа гIулакх ца дар бахьан долаш хиннад из.

XIанз хьожаргда вай доахангара яьккхача шурийга. № 4 йолча отделене МТФ (заведующий Б. Коттоев) укх шера ворхI бетта хIара Iаттагара 172 килограмм дукхагIа шура яьккхай № 3 йолча отделене МТФ (заведующий Б. Акмурзиев) яьккхачул. Из бахьан долаш 3-ча отделене паччахьалкхенна яла йоагIачул 400 центнер кIезигагIа шурий еннай. Из хIанад? 4-ча отделенерчул дикагIа беце вогIа боацаш дояркаш ба 3-ча отделене. Укхаза — республике цIи хеза дояркаш Галаева Зина, Муталиева Лиза, иштта кхыбараш а ма бий. Цун бахьан 3-ча отделенен доахан кхабар а царна Iунал дар а 4-ча отделенерчул вотIа хилаш да. Цхьаннена а къайле яц 3-ча отделене доаханна хий ца моладеш кастжаста моттигаш нийслуш хилар. Отделене управляющий Б. Коригови, МТФ заведующий Б. Акмурзиеви цIенхаштта тIабийрза хиннабац отделене тIаийца декхараш кхоачашдара, дояркаштеи хьайбаш леладеташтеи юкъе ший лерттIа социалистически яхь вIашагIъеллаяц. Царна массаза а ха деза тIаийца декхараш кхоачашдара мел эша гIулакхаш де деэилга, уж кхоачаш а тIехкхоачаш а дергдолча тайпара социалистически яхь йоаржае езилга.

Совхоза берригача болхлой декхар да социалистически декхараш кхоачашдар, балхацара кхоачамбоацараш дIадахар, дикагIа болча болхлой опыт массанега дIакхачийтар. XIанзе а мел эша тIулакхаш де деза тIадоагIача шера ялаташ дика хьувкъийтара. Уж торонаш совхозага йолаш я.

В. ЦИЦКИЕВ,
«Ингушски» совхоза парторганизаце секретарь.

Промышленноста—дукхагIа металлолом

Вай мехка лоаладеш долча болатах нийсса ах металлоломах лоаладу. Из бахьан долаш дуккха а дарегIа да из.

ССКП ЦК декабрьски Пленуме ше къамаьл деш Н. С. Хрущевс боаккха лоархIам бир металлически лом гулдара. Цо аьлар «Цу лоархIамерча паччахьалкхен гIулакха катирхой оарцагIа баха беза».

Шерагара-шерага дукхагIа металлолом лоаттаду вай республика заводашта. Из гулдара а заводашка дIадахьийтара а ворхI бетта йола план 101,1 процент кхоачашъяьй вай республике. Къаьстта дукхагIа гулдир металлолом укх шера 2-ча кварталге комсомольцашн, кагирхойи, дешархойи, шоай низ ца кхобеш цу сий долча гIулакха оарцагIа балар бахьан долаш. Цар кулгашца хьагулдаьд 2338 тонн металлолом, хIаьта 1959 шера ворхI бетта деррига цар хьагулдаьр а заводашка дIадахьийтар а 3564 тонн да. Цу боккхача лоархIамерча гIулакхе дакъа лаьцар 54800 кънача пат риота. ВЛКСМ ЦК-а республика комсомольски организацена 1959 шера 3000 тонн металлолом гулде, аьнна оттаяь контрольни задани 7 бетта 118 процент кхоачашъяьй. Духхьал школешкарча дешархоша 1322 тонн металлолом гулдаьд. 7 бетта вай республике гулдаьча металлоломах «ДТ-54» яха 891 трактор е «ЗИЛ-150» яха 1000 автомашин хьае йиш я.

Доккха дакъа лаьцар цу балха Шелковской района комсомольски организаце. Духхьала цхьан февраль бетта Шелковской районерча комсомольцашеи, кагирхошеи, дешархошеи 375 тонн металлолом гулдаьд. Цар болам хьаллаьцар дукхагIа йолча районни комсомольски организацеша. Дуккхача комсомольски организацеша контрольни заданеш дуккха а тIехкхоачашъяьй. Масала, Сталински района комсомольски организаце 259 процент, Ленински — 217 процент, Старопромысловски — 170 процент, Октябрьски — 161 процент кхоачашъяьй шоай заданеш.

Дика гIулакх да Ленински района № 2 йолча школа-интернната дешархошта карагIдаьннар. Цар дош деннадар ахкан каникулаш хьатIа кхачалехьа маневрови тепловоз хьабе 50 тонн металлолом гулде (тепловоза дозал 48 тонн да). Из декхар цар тIехкхоачашдаьд.

Бакъда, еррига комсомольски организацеш цIенхаштта тIаийрзаяц цу лоархIамерча гIулакха. Контрольни заданеш кхоачашъяьяц Наьсарени, Советскии, Саясановскии, Ножай-Юртовскии, Сунженскии, Урус-Мартановскии, Ачхой-Мартановскии, МагIалбикеи районаша. XIаьта цхьайолча районашка гучадаьннад цхьаболча кулгалхоша комсомольцашка шоай боахаме порядок оттае гIийрта хилар. Из хиннад Старопромысловскии, Сталинскии районашка. Комсомольцашка из гIулакх дикагIа дайтар духьа цар чота тIа дIаяздеш хиннад деррига хьагулдаь металлолом. Цу гIулакхо кулгалхочоа цхьаккха декхар тIадилларца, хIана аьлча из вац металлоломах ахча дала дезар. Цхьабола комсомольций хьалхле лелаераш цифрашта тIехьа а баьнна цу тайпара болх бе раьза хинна моттигаш а хиннай. Первични комсомольски организацеш ховш хила еза цу балха кийчо е, месячника лом предприяте планаца дIалархIа йиш йоацилга а цох луш бола мах комсомольски организаце текущи счета тIа ахча дIатIаяздарца луш хилар а.

Укх шера сентябреи октябреи бетташка Iаьржа а бос бола а металлолом гулдара месячник хургья. XIара комсомолец, пионер декхарийла ва халкъа боахама боккхача лоархIаме долча цу гIулакхе дика дакъа лаца. Из месячник дика чакхъяккхара ВЛКСМ райкомаш хIанззе а йолаяла еза юцу балха кийчо е, месячника хьалхарча деношке а массанахьа а металлолом гулде доладергдолаш.

И. ДОНЕЦ,
«Росглавтормета» Нохч-ГIалгIай управлене инженер.

Завода дикагIа йола цехаш

Дукха ха йоаццаш Грознерча химически завода заводской комитето социалистически яхь кхоачашъяра дош дийцар.

Технологически цехашта юкъе доккхий балха толамаш даьхад № 1-12 йолча цехо. Цо план 110,9 процент кхоачашъяй. Цудухьа совгIата 1500 сом деннад цеха.

ШоллагIа йола моттиг яьккхай № 17-18 йолча, план 104,6 процент кхоачашъяьча цехо.

Иштта дика болх беш я совгIата 1500 эзар денна ремонтно-механически цех а.

ДикагIа йола смена я аьнна цIи яьккхай н. Большаковс доал деча сменах а № 8-31 йолча цеха сменах а.

Г. ЗАСОРИН.

ДУКХАГІА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЛУРГЬЯ ВАЙ ВОАЙ ДАЬХЕННА

* * * * * * * * * *

Из чІоагІа лоархІам болаш да

Бизза пайда эца лоаман даьгІенашкарча доакъарех

Нохч-ГІалгІай мехка лоаманцарча даькъа тІа доакъарийна мегаргйолаш Іалаьмате дукха баьцаш я эрий тІаяьнна. Алхха шин района — Советскии Первомайскии — лаьтташка Іалаьмате дукха цонаши доахан дажа 120 эзар гектар даьгІенаши я. Лоаман даьгІенашкара буц хьайбашта чІоагІа пайданна а я.

ТІеххьарча шин-кхаь шера Сунженскии, Урус-Мартановскии, Ачхой-Мартановскии, республика-кхычеи районашкарча колхозийи совхозийи йоккха опыт я лоаман даьгІенашка доахан доажадараи хьалкхедараи. Соахка цига дажаш дар 10 эзар совгІа бежан, говрийи жаи Іулаш.

20 мая денз 20 сентября кхаччалца дикача даьгІенашка доахан доажадарах 100 тоннага кхоачаш дулх тІакхийттад. Лоам дажа даха доахан доадича къаьстта дерстагІа хиннад. ХІаьта дулх шозза дукхагІа тІакхийттад лоам даьжача доаханна, шаьрача ядача даьгІенашка даьжачарначул. Лоаман даьгІенашка дажача кагийча доаханна деннеи бийсанеи 700 граммагара 1.100 граммага кхаччалца дулх тІакхет, шаьрача ядача даьгІенашка даьжача 300-500 граммал дукхагІа ца кхетача.

Лоаман дулх даккхарга дІабода мах планахчул дуккха а лохагІа ба. 1958 шера лоам дажа 2.338 кагий бежан дахийтар Красноармейски совхозо. 22 мая денз 20 сентябрга кхаччалца (120 дийнахьа) цу доаханна тІакхийтар 207 тонн дулх, хІаьта хІара бежанна деннеи бийсанеи 722 грамм дозал тІакхеташ хиннад: цхьа центнер дозал тІакхетарга дІабаха мах 95 сомал дукхагІа бац.

Кхы а чІоагІагІа тоаденнад совхоза дикагІа йолча бригадаша Іунал даь доахан. Масала, воккхагІча жаІуна Х. Муртазалиева бригадерча 315 еІача сыргІашта планахчул 12,8 тонн дукхагІа дозал тІакхийттад, хІаьта деннеи бийсанеи цхьан бежана 870 грамм дозал тІакхеташ хиннад, планах лаьрхІар 550 грамм мара ца хиннача. Старши гуртоправ волча Д. Алдамова Іаьсий Іула бокъонца тІакхийтта дозал 30,4 тонн я, планах 14,5 тонн мара йоацача. Деннеи бийсанеи хІара бежана тІакхийтта дозал 1.040 грамм я. Алдамова бригаде цхьа килограмм дулх тІакхетарга дІабода мах цхьан сомал лакхагІа ба.

ХІанз лоаман даьгІенашка дажаш да 15 эзар совгІа бежани 10 эзар жаи. Соахка хинначарел цаІаши ахаши дукхагІа да уж.

Лоаман фо геттара унахцІена да аьхки цу даьгІенашка. Инфекционни лазараш нагахьа хилац цига. Нагахьа санна шаьрача ядача цхьайолча районашка доаханна гемоспоридиозаш яха лазараш хуле а, лоамашка уж тайпа лазараш вІалла хулаш дац. Цу дерригача хІамаша торо хулийт лоаман даьгІенашка доахан дика доажаде а шортта дарегІа дулх даккха а.

Республика цхьайолча районашка укх шера во латт доахан доакъарца Іалашдара гІулакх. Цудухьа дукхагІа дола доахан Іа даккха лоам дита дезаргда.

Цу гІулакха кІезиг-дукха опыт йолаш я. Старо-Юртовски совхозо соахка Іа даккха Советски районерча Чеберлоевски даьгІенашка дитадар кагийча доахах 163 бежани 40 совгІа говри. Цу хьайбашта кийчдаь доакъар а цхьа бахьан кхийш а дар. Чухьа кхоабача хана хайра бежан къастанзар доахах. Юкъерча боарамах дерста а долаш Іангара даьлар кагий доахан.

Старо-Юртовски совхозерча бежа Іуша йоах, нагахьа санна укх шера доакъараш кийчдеча хана йол а баьцаш а машинашца хьокхе, Іа даккха лоам дита мегаргда 500-600 бежан.

Укх шера лоаман массайолча мотт-тигашка дика тІаяьннай буц. Тайп-тайпарча баьций цаІ-ах — шиъ-ах тонн йол якха йиш я цхьан гектара тІара. ХІанз лоаман цонаш хьокха ха хьатІакхоачаш латт. Іалаьмате дукха дика йол кичъе а цигарча хьунахи, кхерехи, кхыча гІишлой материалехи доаханна мегаргдола кхийши наха чуІе цІеноши де а йиш я. Лоамашцарча эрий тІадаьннача доакъарех пайда дуккхагІа эцара наькъаш дахканза а йол машинашца хьакханза а яргьяц.

Духхьал даьгІенашка доакъараш а гІишлой материалаш а тІакхухьаргйола, хІаьта нагахьа санна эшаргхуле гоннахьара мухь тІаувзаргбола кагий тракторашка лоам яхийта еза ха хьатІакхаьчай.

Малагіа хьайбаш лоам ахийтача бакъахьа да дІахо къоастаданза а доахан хьали Іои лехкаш дола гІулакх дита а дита, даим цига культурни гІулакх а деш, кхоабилга вІаштІехьдаккханза а даргдац. Бакъахьа хургдар, нагахьа санна сихха лоаманца мелла даьгІенаш я а хьежа, лоаман цонаши даьгІенаши укх 5—6 шера караерзаергйола гІулакх доре.

Ховш да, республикански организацешкара новкъостал доацаш, лоамашка тоабенна хьайбай боахам биллара шортта долаш долча доакъарех бизза пайда эца колхозашкеи совхозашкеи йиш ца хилар. Чеберлоевскии, Шатоевскии, Итумкалинскии, Галанчожскии, Галашкинскии лоамашкарча керттерча даьгІенаштеи цонаштеи тІадолхаш дола наькъаш дахкара чІоагГІа новкъостал эш.

Лоам доахан Іалаш деш бола животноводаш цхьаккха а бувзам болаш бац. 4—5 бутт боаккх Іуша мехкарча политическии культурнии вахарах хьада. Радио чу гІолла а бувзам бац цар юрташца.

Лоамашкара эрий тІадаьннача доакъарий даьгІенаш караерзаяра эшаш дола ахча хьожаде деза Госплано, юрта боахама министерствос, культура министерствос, унахцІено лораяра министерствос, автомобильни транспортеи шоссейни наькъийи управлене халкъа боахама планаш шоаш оттаеча хана.

Ф. МЕЛЬГУНОВ.

Хьайбашта—йизза кийчо

«Назарановски» совхозера хьайбаш леладераш чуийнна хьайбашта Іана кийчо еш боахк. Планах 8103 тонн гІожа доакъар кийчде дезаш ба уж, царех йол — 4574 тонни, ча — 3744 тонни. Цох аханел тІех доакъар кийчдаьд совхозо. Доахан Іангара доахаргдолча фермашка 500 тоннал совгІа йол дІа а эзай.

Планал тІех 3768 тонн йоли, 6200 тонн чаи кийчде лаьрхІад совхозо. Деррига гІожа доакъар 13768 тоннага дІакхоачаргда. Сихбенна доакъар кийчдеш а чуозаш а боахк совхоза болхлой, доакъар хьатІаозача болх беш 13 автомашини 32 фургони я.

Доакъар кийчдеш а хьатІаозаш а къаьстта белгалъяьнний нов. М. Мартазанов управляющи вола Аьлте-Юртара отделени. Цига аханел дуккха а совгІа гІожа доакъар а кийчдаьд, сихъяь силос дІайоллаш а латт. Силос йолла йолаеннай Яндаререи, Эккажкъонгий-Юртареи, Аьлте-Юртареи, СурхотІареи, ПхьилекъонгИй-Юртареи отделенеш.

22 эзар тоннал кІезигагІа йоацаш доакъарийна силос йолла йиш йолаш я Назарановски совхоз, из декхар кхоачашдара 1422 гектар хьажкІий кхаш да цун.

10 сентябрь хьатІакхачалехьа доакъарийна силос йоллара йола план кхоачашъяь баргба уж хьажкІаш моша юаргхиларга хьежжа, хІара фуражни Іатта 20 тоннал кІезигагІа йоацаш силос а кийчъергья.

Доаханна тоъала помещенеш йолаш я отделенеш, царна ремонт массанахьа а еш латт. Из болх 1 сентябрь хьатІакхачалехьа йистебаккха лаьрхІад.

Іалаьмате во латт желаш хьалъяра болх. Пхьилекъонгий-Юртареи Буро-КІалхареи отделенеш хІанз а дІайолаеннаяц желаш хьалъе.

Доаханна Іана йизза кийчо ярца ССКП ЦК ноябреи декабреи хургйолча Пленума накъа баха лаьрхІад Назарановски совхоза кхъьегамхоша.

Ю. АЗИЕВ,
Назарановски совхоза керттера зоотехник.

Силос кийчъю

Ермоловски птицесовхоза кхашка силоса хьажкІаш хьокхаш латт. Шоайла яхь лаьца болх беш я комбайний ши агрегат. Цу яхьа хьалха латт Джантаев Ади. ХІара денна 120—130 процент норма кхоачашъю цо, 100—112 тонн хьажкІаш а хьокхаш. Аде дика лелаю комбайн, машин телха хургйоацаш даиман цунга хьожаш ва из.

ТІагІертта дика къахьегаш ва тракторист Автурханов Имран а. Джантаевс ше яхьа хьехар тІаийцар цо. ХІанз механизатораша шоайла яхь лаьца болх бу.

— ССКП ЦК-а хургйолча Пленума совгІат кийчдеш доахк тхо, — йоах цар. — Семилетка хьалхарча шера чІоагІа дог гІоздаьнна болх бу оаха.

Механизатораша доладаь гІулакх чІоагГІа хьаллаьцар силоса хьекха хьажкІаш тІакхухьача совхоза шофераша.

Къаьстта дика къахьег Вазаров Іаддарахьмана. Цо хІара денна 20 тонн совгІа силос йоллаш дола доакъар тІаоз.

Совхоза шоллагІча отделене шурий-товарни фермана гаьна йоацца йол силос. ХІанзхьа а кІаоргача кхаь сангар чу силос елла яннай цига. Лаьттан тІа а силос йолла йолаяьй. Шоллагіа шу да цар иштта силос йолла йолаяь.

Силос тоІаеча белгалваьнна дика болх беш ва тракторист Шевель Владимир.

Барт тайна а дика вІаштІехьа даькхка а да совхоза шоллагІча отделене силос йоллилга. Шоай беррига низ тІабохийт хьайбай боахама болхлоша шортта доакъар хургдолаш Іан тІехь хьайбаш Іалашдара.

С. КОСТИН.

Ханнахьа кийчъе школаш занятешка

Вай парте а правительствос а масса хана йоакхо ю бераш дегІадоаладара а царна кхетам балара а.

Ер дешара шу, дІадаха дешара шераш мо доацаш ший тайпара хургда, вай мехка школаш эргаяхар бахьан долаш. Ший тайпара дешара шу долалу тха района хьехархой а царгара чІоагГІа болх дІабехарбга кердача системо.

1959—1960 дешара шерашка Наьсарен районе болх беш хургья 14 школа, царна юкъе 7 юкъереи, 2 бархІ шерареи, 2 ворхІ шерареи, 4 юххьереи а йолаш. Школаш эргаяхар бахьан долаш Наьсарен-Вокзалерча юкъерча школах цхьайтта шерара школа ергья, Буро-КІалхарчеи Іаьли-Юртарчеи ворхІ шерарча школаех бархІ шерара школаш ергья.

Укх кердача дешара шера 6 эзар бер хургда районе дешаш, дІадахача шерашкарчул дуккха а дукхагІа хургда уж.

Керда дешара шу дика дІадоладе а дІадахьа а дика кийчъяь хила еза школаш. РайОНО кулгалхошеи школай директорашеи дешара шу дика дІадахьара дукха гІулакхаш кхоачашдаьд: ё еззача тайпара школаштта ремонт яь яьккхай, ший ханнахьа йоаго хІама Іалашъяьй школашта а хьехархошта а.

Цу морча школашта юкъе йоагІа ТІой-Юртареи, Пхьилекъонгий-Юртареи, Наьсарен-Вокзалереи юкъера школаш, Іаьли-Юртара бархІ шерара школа, кхы дуккха яраш а.

Цхьайолча школай кулгалхоша цІенхаштта терко тІаяхийтаяц помещенешта ремонт яра а йоаго хІама Іалашъяра а.

ХІанз укх сахьате ремонт яь йисте ца йоалаш а цхьацца йолча моттигашка во яь а, йоаго хІама тоъала кийч ца еш а я нов. Озиев директор вола Наьсар-Кертера юкъера школеи, нов. Сакалов директор вола СурхотІара юкъера школеи.

Цу школай кулгалхошта декхар тІалатт дешара шу дІадоладала юхедисача деношка деррига кхоачамбоацараш цІендаь дІадаха а, керда шу дика дІадоладе а.

Н. ПАШЕННЫХ,
ССКП Наьсарен РК пропагандаи агитацеи отдела заведующе заместитель.

ДИКАГІБАРИЙ ТОЛАМАШ

1959 шера 1 августа кхаччалца хІара Іаттагара 1800 килограммал дукхагІа шура яьккха Нохч-ГІалгІай АССР колхозий доярка ш

Е. **Авилова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2917
Л. **Колесникова** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2834
А. **Амриева** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2725
Е. **Амриева**—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2687
В. **Кузнецова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2579
Е. **Степанова** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2464
Ф. **Яценко** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2453
У. **Плысычева** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 2441
Е. **Сдобникова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 2438
А. **Магазейщикова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2426
П. **Комаренко** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 2367
М. **Ланговая** — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2352
Раиса Амриева—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2339
Н. **Кедина** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 2334
В. **Балакшина** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 2276
Т. **Мартемьянова** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2262
Д. **Вербицкая** — Сунженски района ЦІе Эскара цІерагІа колхоз 2246
Роза Амриева — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2237
Н. **Тройакало** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2218
В. **Скориков**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 2217
М. **Зотова** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 2214
А. **Луценко** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 2192
А. **Бычкова** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2192
А. **Зверева** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 2179
Р. **Романова** — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2166
М. **Черненко** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2153
М. **Старосельцева**—Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2152
Е. **Безреброва** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2150
А. **Бабоян** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2130
Н. **Хрыкина** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2127
Р. **Глобенко** — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2122
М. **Соврикова** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2112
А. **Юдина** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2111
Т. **Кугаевских** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2107
М. **Белогурова** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2104
О. **Куценко** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2104
А. **Ефремова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2102
Л. **Золатарева** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2094
Т. **Гриднева** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2089
Р. **Сорокина** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 2089
Н. **Сигарева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 2086
А. **Гак** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2078
А. **Кудрявцева** — Наурски района Ленина цІерагІа колхоз 2072
О. **Неткачева**—Наурски района Ленина цІерагІа колхоз 2072
Е. **Яковлева**—Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 2071
Г. **Каглик** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2070
Г. **Гребенченко** — Сунженски района «Победа» яха колхоз 2068
Г. **Соломатина** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2061
Е. **Балакирева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 2048
А. **Белан** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 2045
Е. **Целигородцева** — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 2045
М. **Понайтиди** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 2037
А. **Тимкарева** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 2035
Н. **Соломатина** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2014
В. **Косикова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 2014
Л. **Черкашина** — Наурски района «Россия» яха колхоз 2002
Р. **Сахатская** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 2000
З. **Недосекова** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1995
М. **Чабанова** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1992
Н. **Мальцева** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1989
К. **Пециева**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1988
П. **Калатаева** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1983
А. **Атаян** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1982
Л. **Никандрова** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1975
Г. **Володина** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1969
Н. **Миладзе**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1964
В. **Колина**—Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1962
Н. **Алехина**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1961
Н. **Наберикутья** — Каргалински района «ЦІе ахархо» яха колхоз 1961
Н. **Гербей** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1960
Н. **Компанейцева** — МагІалбика района «Кавказ» яха колхоз 1959
М. **Ковалева** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1957
В. **Мещерякова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1954
А. **Кухтина** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1951
Е. **Белозерцева** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1945
М. **Бородина** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1938
М. **Токарева** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1933
Б. **Маглицкая** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1929
П. **Тельпук**—Грозненски района «Аргун» яха колхоз 1928
В. **Реутова** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1928
Т. **Дохненко** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1927
О. **Исаева**—Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1922
А. **Арабачьян** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1919
З. **Баранова**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1919
В. **Хаженова** — Наурски района Ленина цІерагІа колхоз 1917
Н. **Доргань**—Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1910
М. **Титоренко** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1909
Е. **Шаумян**—Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1904
Н. **Гейманова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1901
А. **Понамарева** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1900
Т. **Курышева** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1899
Ф. **Посадская** — Наурски района «Октября 40 шу» яха колхоз 1890
Т. **Федяева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1889
А. **Самарцева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1888
М. **Семенова** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1886
В. **Фоменко**—Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1885
А. **Андрюнькина** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1883
В. **Шкубелева** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1881
Н. **Гурина** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1880
О. **Пешева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1879
Р. **Болотова** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1877
А. **Скрынникова**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1877
А. **Кобозева** — Наурски района «Россия» яха колхоз 1876
Е. **Голохина** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1874
Н. **Баскакова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1870
М. **Курышева** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1870
М. **Мерчанская** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1868
З. **Жерютина** — МагІалбика района «Кавказ» яха колхоз 1868
В. **Деревянко** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1863
Н. **Пчелкина** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1859
Р. **Аксентьева** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1856
Н. **Давыдкина** — Сунженски района «Победа» яха колхоз 1854
Т. **Тепикина** — Грозненски района «Аргун» яха колхоз 1854
З. **Щербакова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1852
Ф. **Кулакова** — МагІалбика района «Кавказ» яха колхоз 1851
М. **Рвач** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1851
Т. **Свиткина** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1846
Н. **Компанейцева** — МагІалбика района «Кавказ» яха колхоз 1843
А. **Шатурина** — Сунженски района ЦІе Эскара цІерагІа колхоз, 1842
Ю. **Игнатенко** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1840
Е. **Мозярко**—Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1840
В. **Прохоренко** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1839
Х. **Абдулхалимова** — Наурски района Ленина цІерагІа колхоз 1837
Е. **Маголясова** — Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1834
Н. **Фисюк** — Шелковской района «Коминтерн» яха колхоз 1829
А. **Романова** — Шелковской района Сталина цІерагІа колхоз 1829
Ф. **Дроговозова** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1822
Р. **Захарова** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1821
Н. **Ганжа** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1816
Ф. **Гашева** — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІа колхоз 1814
Н. **Василенко** — Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз 1812
Т. **Кузнецова** — Грозненски района 1 Мая цІерагІа колхоз 1811
В. **Гуторова** — Сунженски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1811
Н. **Петрова**—Сунженски района Кирова цІерагІа колхоз 1809
Т. **Демина**—МагІалбика района «Кавказ» яха колхоз 1804
А. **Зубцова** — Каргалински района «ЦІе ахархо» яха колхоз 1803
Н. **Авилова**—Шелковской района «Коминтерн» яха колхоз 1802

1959 шера 1 августа кхаччалца хІара Іаттагара 1300 килограммал дукхагІа шура яьккха Нохч-ГІалгІай АССР ломан районашкарча колхозий доярка ш

К. **Тазбаева** — Курчалоевски района Ленина цІерагІа колхоз 2532
Д. **Эдильханова**—Курчалоевски района Ленина цІерагІа колхоз 1995
А. **Успаева** — Курчалоевски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1658
С. **Эльсаева** — Ножай-Юртовски района Калинина цІерагІа колхоз 1577
А. **Катаева** — Курчалоевски района XX партъезда цІерагІа колхоз 1561
В. **Адамова** — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз 1501
А. **Хаджиева** — Курчалоевски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1500
С. **Исаева** — Веденски района Карла Маркса цІерагІа колхоз 1487
У. **Магомадова** — Веденски района Карла Маркса цІерагІа колхоз 1475
Д. **Сулейманова** — Веденски района Ленина цІерагІа колхоз 1464
Б. **Байдулкаева** — Веденски района Кирова цІерагІа колхоз 1401
Б. **Алсолтанова** — Курчалоевски района «Керда вахар» яха колхоз 1400
И. **Исходжиева** — Курчалоевски района Ленина цІерагІа колхоз 1397
Ш. **Гачанаева** — Веденски района «Победа» яха колхоз 1396
Х. **Эмирхаджиева** — Курчалоевски района XX партсъезда цІерагІа колхоз 1352
Х. **Магомадова** — Веденски района Карла Маркса цІерагІа колхоз 1335
Р. **Вайдова** — Курчалоевски районе XX партсъезда цІерагІа колхоз 1310

ЛОРИЙ ХЬЕХАМ

РАКАЛ ХЬАЛХА ХУЛАЧА ЛАЗАРЕХ

Дукхагіа барашта рак дІадаккха йиш йоаца лазар хет, нагахьа санна цох саг верзавой а, из ханна мара верзаве йиш йоацаш, из чехка юхагучадоалаш хет царна. Из харц уйла я. Даьча земаша хьахьекхад, цу лазарах цамогаш бола нах, цу лазарах бовш бола нах кІалхара баха йиш хилар, нагахьа санна из лазар тІадоагІаш йола белгалонаш а хайна, уж шоай ханнахьа лорашка болхаре.

Советски унахцІено лораеча организацеша масса тайпарча лазарех саг верзавеш доккхий гІулакхаш ду. Раках саг верзаварал совгІа, из вІалла хулийтаргдоаца, хилча из чІоагІдолийтаргдоаца гІулакх де мел эша торонаш йолаш я.

Рак хулаш а из дегІадоагІаш цунна хьалха дуккха из хьоадеш а дола лазараш хул, цу лазараша дестам а хьоадеш. Царех ракал хьалха хула лазараш оал.

Уж ракал хьалха хула лазараш лораша деча дарбаца дІадоахалуш да. Вай белгалдоаккхаргда ракал хьалха хула лазараш дІаьхлуш хилар. Уж шерашка а итташ шерашка а дІаьхлуш да. Дарба ца дича шоаш дІадоалаш дац ракал хьалха хула лазараш.

МаІача наха рак дукхагІа хул ченна. Дукхагіа долча даькъе цІаьхха доацаш хул из, рак хила долалуш хоалуш хилац. Ченна каст-каста лазар утттача наха къаьстта дукхагІа гучадоал рак.

Ченна хула рак хьахул 40-60 шу даьннача сага. Цул зІамагІа йолча хана наггахьа мара хилац рак. Ракал хьалха хула лазараш дукхагІа дараш ченна хула хронически катарри ченна хула язвеи да. Ченна хулача раках саг верзавеш ду дарба эггара дикагІа да ченна хула хронически лазараш хьахулаш дола бахьанаш дІадоахаш деш дича. Ченна катарр хьовлга, хІаьта цунах хула рак хьовлга юхатохара боккха лоархІам болаш да дуа хІама Іайша даар, сих ца луш паргІатта даар, къаьстта чІоагІа мецвенначул тІехьагІа, тІехдаьнна хІама дукха ца даар, бекъа кхача ца баар, геттара бІайха а геттара шийла а кхача ца баар, корта бохо малар ца мелар, гІаьье ца озар.

Ченна хулча рака эггара хьалхара белгало я дуача хІама чам бовр, хІама даа безам ца хилар, хІама диачул тІехьагІа даІангаш дувлар, дог керчадар, пхандара кІалха дестам эттача санна хетар, дегІ дездалар, дог Іувдар, Іеттадар. Ишттача хьале саг гІеллу гучахьа цхьаккха бахьан а доацаш, лоаццача хана дегІ дайлу.

Кхалнаха эггара дукхагІа рак хул бера цІенна. Кхалнах раках цамогаш хул 40—55 шу ха йолаш, цул зІамагІа йолча хана атта хилац кхалнаха рак. Ший дегІа унахцІено лораеш йоацача сага гучайоал бера цІенна хулча рака хьалхара белгалонаш. Цудухьа 30 шу совгІа ха йола хІара кхалсаг профилактически осмотра шера шозза кхалнаьха консультаце хила еза.

Бер даьчул тІехьагІа йолча хана йолалу уж белгалонаш дукхагІа долча даькъе.

Иштта дукха хул рак кхалнаха елкера железах а. МаІача наха цунах Іалаьмате кІезига хул рак. Кхалнаха рак хила йиш я 30 шу долаш а. ДукхагІа долча даькъе раках цамогаш хул берданзеи накха хьокханзеи бола кхалнах. Рака белгалонаш ца хулаш атта йисац аборт, къаьстта дукхаза йича. ЛарттІа бер дари ларттІа бера накха хьокхари — кхалсаг шурий железа хулача раках лорае эггара толашагІа дола гІулакх да. Кхалнаха рак хьоаерех да нод а Іовш, накха бестари кхалсаг цІаьхха лозаяри.

Духхьаларча шорга рак хул маІача наха а кхалнаха а. Цу моттиге дукхагІа хул рак, бакъда дикка ха яьлча мара хиннилга хац из. Цигга хула рак хул къонача наха а. Бакъда дукхагІа долча даькъе из хул 30—60 шу даьлча, кхы боккхагІа барашта кІезига хул.

Духхьаларча шорга хулача лазараша — колитеи гемарроеи хьоаду рак.

Цкъаза хиннначул тІехьагІа дукха ха яьлча мара ца хоалуш хул цу формах хула лазараш, цар хьалхара юхьигаш геморройна е кхыча лоадам боацача лазаранта тара хул. Дукхача йовзача белгалонашеи тохкам беш йолча вай ханарча методашеи гІалат ца воалийташ, диагноз е (къоастам бе) торо хулийт лорага.

Дуккхача шерашка гІаьле увзаро а хІаьтта иштта юкъ-юкъе пехкашта хулача лазараша а хьоаю пехкашта хула рак. Хьалхарча юхьа векъа, тІаккха кІезига хоалуш цІий а увш, зІамига туг доалаш, чІоагГІа кхайкавеш хиларо дукхагІа хьоаю пехкашта хула рак. Пехкашта а рак хул саг воаккха хилча.

Дуккхача хана гІаьле увзаро, корта боха малар меларо, къамарга шода катарр хиларо хьоаю къамарга шода хула рак. МаІача наха 50—60 шу даьлча хул из иштта. Цун хьалхара юхьигаш я саг дуккхача хана йиш хаьла хилар.

ГІаьле увзар, корта бохо малар мелар, геттара дІайха долаш хІама даар да хІама дуача къамарга рак хьоаеш дола бахьанаш. Иштта хулача рака хьалхара белгало я дуа хІама низкъала Іочудахар. Хьалхарча юхьига бекъа кхача хала хул, цул тІехьагІа дестам ай мел лу коача кхача а, кхыметтел хий мала а хала хул сага.

ДегІа тІа хула рак маІача наха а кхалнаха а цхьан тайпара хул. ДегІа тІа рак хьоаеш дикка дакъа лоац дегІа Іаткъача хІамаша — сийрдача маьлхе хиларо, во ха оттаро, кулгаш тІа рентгена зІанараш Іаткъаро. Кхеран кІор чакхбоаккхаш а иштта цу тайпара дола балхаш деш а болхлошта хул профессиональни рак.

Наггахьа мара хулаш еце а, чІоагІа хала хул метта хулаш йола рак. ДукхагІа долча даькъе гІаьле увзача маІача наха хул из. Метта рак хул цергий ирача бухьигача мотт тедарца, во оттаяьча цергий протезашца, дІайхача дааро воагаварца.

ДегІа кхыча маьженашта хула рак ювцаргьяц вай, хІана аьлча из лазар Іалаьмате кІезига нийслуш да.

Уж дерригаш доллашехьа а хІара шера бІаьш эзараш бола нах бов раках. Рака хьалхара белгалонаш ца хари шоай ханнахьа наха дарба ца дари иштта нах бовш хилара бахьанаш да. Хьежача нахага цхьацца «дарбаш» дайташ дуккхача наха из лазар шира доалийташ, лорий дарба де йиш йоацача доаккхаш моттигаш я. Дукха нах ба ше йолалуча хана рако лазар ца деш хилар бахьан долаш, рак теркал ца еш, шоаш бизза унахцІена хеташ. Цудухьа рак хиннайий шера шозза лор хьажийтача бакъахьа ба наха, къаьстта кхалнаха а хьожийташ.

Вай лакхехьа дийцараша довзийт вайна рак хьоаеш дола бахьанаш. Вай мехка рака духьалара пропаганда йоккха моттиг лоацаш я, цун хьакъехьа леладу гІулакхаш паччахьалкхен лоархІам болаш да. Цу халача лазарца къовсам лоаттабе мел эша дика торонаш я вайцига, мах боацаш а нах хийцца тІакхоачаш а лорий новкъостал да.

ВОРОНОВ,
Санитарни просвещене республикански цІен лор-методист.

Шортта доакъар хургда доаханна

Доаханна силос кийчъеш хьинаре къахьег Сунженски районерча Ленина цІерагІча колхоза къахьегамхоша. Силос чуйолла ший ханнахь кийчдаь ораш а комбайнаш а хилар бахьан долаш колхозага торо хилар из болх дика дІаболабе. Колхозе силос кийчъе вІашагІтеха бригада я. Нов Байманов бригадир а волаш цу бригадерча трактораша хадданза болх бу. Аренашка дийнахь сарралца соцаш дац автомашинийи, тракторийи, комбайнийи маторий таташ. Комбайнаш тІара хадданза автомашинаша дІакхухьаш я силоса хьекха хьажкІаш. Массаза а балха нормаш тІехкхоачашъеш хьабоагІа хьажкІаш хьокхаш вола комбайнер нов. Коноплинови, тракторист Байманови, иштта кхыбараш а. Денна ший заданеш тІехкхоачашъеш дика къахьег комбайнаш тІара силос дІакхухьаш волча шоферо А. Умаевс. Цо дийнахь 15—20 рейс ю.

Силос кийчъеш йолча бригадерча болхлоша шоай беррига низ сихагІа из болх йистебаккхара тІабахийтаб.

Я. КАГИРОВ.

Доазол дехьара

Президента Эйзенхауэра пресс-конференци

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Геттисберге (штат Пенсильвани) волаш президента Эйзенхауэра пресс-конференци йир. СССР-а Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущевс США воагIиргхиларах лаьца корреспонденташа даьча хаттарашта жопаш тийлар цо.

Геттисбергерча американски телеграфни агентстваша деча хоамех, президента аьлар, шоаш вIашагIкхийттача Н. С. Хрущевца ший хургдолча къамаьлаша Малхбоаленнеи Малхбузеннеи юкъера гIулакхаш тоадергхиларах теш ше.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамо яхачох, президента аьлар, 1945 шера болабеннача «шийлача тIемо» дунен халкъашта юкъера гIулакхаш толхадаьд, цунна хетачох, уж гIулакхаш тоаде хIанз хIара паччахьалкхен деятело шийна могар де деза. Президента аьлар, алхха из де лерхIаш дергда ше Н. С. Хрущевца вIашагIкхийттача ду къамаьл.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамах президента Эйзенхауэра харцдир Н. С. Хрущевца вIашагIкхетилга США хьалха хиннача паччахьалкхен секретара Даллеса лелаяьча политика тIара валар да яхилга. Эйзенхауэра яхачох, цои Даллесеи дийца хиннад Эйзенхауэр Н. С. Хрущевца вIашагIкхетилга.

Ассошиэйтед Пресс яхача агентствос йоах, президента юха а аьлар, паччахьалкхенашта эггара керте латтараш вIашагIкхетара хьакъехьа ше дийцараш хийцадац.

Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентствос беча хоамах, президента аьлар, шийна хетачох, иштта йола совещани елехьа Малхболеннеи Малхбезеннеи юкъера гIулакхаш кIезигадукха а тоаде деза.

Рурски область. ФРГ-ра кIор дIабахьар а бохкар а телха хилар бахьан долаш шахташ дIакъовлара а болхлой балхара дIабахара а духьала Гельденкирхене яь малхбузенгермански горниякий демонстраци.

АДН сурт. (ТАСС фототелеграфагара хьанйцаь сурт).

Бонн боккхача тIема кийчлуш я

БОННН, (ТАСС). ФРГ-а чурча гIулакхий министерстве законопроект оттаеш я баха нах тIом хилча тIема а «граждански оборонана» а кийчбергболаш.

«Генеральнцегер» яхача боннски газето хоам бу, из закон арме ца боахача ФРГ берригача маIача нахаи духкагIа болча кхалнахаи оттадеш да, яхаш.

Франци водородни бомба эккхийта лерхIаш я

ЛОНДОН, (ТАСС). Рейтер яхача агентствас Парижера хоам бу:

Парижерча Iилмахоша беча хоамах, французски атомни бомба эккхийтачул тIехьагIа кастта французски водородни бомба хьаергья.

Сахаре атомни бомба эккхийта кийчо еш я. ВВС штаба начальник цу гIулакхага хьажа Сахаре вахачара хIанзза цIавенав.

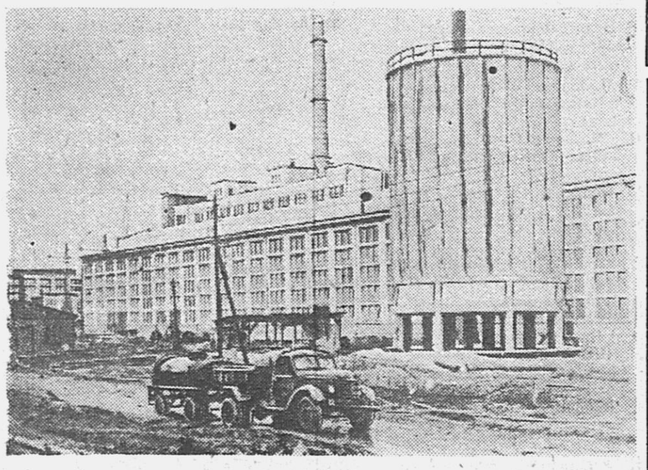

Польски Халкъа Республика. Легнице (Лохера Силезия) болх бе йолаеннай Польше эггара хьалхара йола цIаста (лоаладу) доаккха комбинат. Города гаьна йоаццаш геологаша гучаяьккхача цIаста руда доаллача моттиге советски инженераша оттаяьча проектах хьалъяь предприяти кердача оборудованеца Iалашъяь я. XIара шера массехк эзараш тоннаш цIаста арахецаргда цо.

Сурта тIа: Легницера цIаста (лоаладу) доаккха комбинат.

Польски центральни фотоагентства сурт.

ИНДОНЕЗЕ СИЙ ДОЛА НИКЪ

Кхоана, 17 августа — индонезийски халкъа историе чухь доккха деза ди да. Дийтта шу хьалхагIа колониализманна духьала бIаьха а низкъала а къовсам лоаттабаьчул тIехьагIа цу дийнахьа Индонези ший мукъагIа йола паччахьалкхе я аьнна дIа а кхайкайир, ше дегIаахара кердача заман чу а елар.

Хала никъ бар Индонезе ший кортамукъале яккха гIерташ хьабенар. Рузкъашта тIехьакхувш бола колонизатораш индонезийски остравашка чIоагIбенна баха Iохайшаб 16-гIа бIаьшере чакхйоаллаш. Цига баха нах бовхаш а уж теIабеш а цар цIгара дIакхихьай кхачеи каучуки, шекари кофии, чайи мехкдаьттеи. Экватора шинна а оагIорахьарча дIайхача фордашта юкъе даьржа дада, Индонези оалаш дола, даиман баьццара латта островаш колонизатораша Iалаьмате доккхий рузкъаш гулдеш йола моттигаш хиннай дукха хана денз. Индонезийски халкъа доалахь дийрзад из рузкъа 14 шу хьалхагIа денз.

XIара шера 800 эзар тонн совгIа каучук йоаккх Индонезе. Из я дерригача капиталистически мехкашка йоаккхачох 40 процент гаргга. Дерригача дунен тIа хьаеча хинина 92 процент бедал лу мехко, кокаин кийчъяра 84 процент бедал, 80 процент бурчи кхыйола кхачан хIамаши, 40 процентага кхоачаш пальмах даьккха даьтта, 10 процент шекар, 8 процент кофи лу. Дукхача боараме доаккх кIалеи мехкдаьттеи: кIала даккхара гIулакха дунен тIа шоллагIа моттиги мехкдаьтта даккхара капиталистически мехкашта юкъе ворхIлагIа моттиги лоац Индонезе. Индонезе лаьттах дукха аьшк, никель, хром, марганец доалл.

Iалама рузкъаша хьалхагIа денз бIаьхий мохк бе торо лора Индонезех. Цхьабакъда колониализмо Индонезе даьча доала истори — 80 миллион долча цун халкъа цIий, белхам, бала болаш хьаденад. Ца хеза тайпа къиза гIулакхаш леладора голландски колонизатораша Индонезе, яхаш яздаьд Карл Маркса. «Голландски колонизатораша деча доала историе вIалла ца хинна тайпа сурт оттаду тийшабалхаш дарца, нах боабарца, рузкъах эцарца, эхь дайнача гIулакхашца» яхаш яздаьд Карл Маркса (К. Маркс, Капитал, 1951 шу, т. 1, оагIув 755).

Мохк колониализмо лоалла оттабарца цIаккха а машар болаш хиннадац индонезийски халкъ. Мукъа дала гIерташ кхо бIаьи ах бIаьи шера къовсам лоаттабаьб цо. Индонезе къаман-мукъален болам дегIабара Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилар Россе 1905 шера хинна революции Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революции. «Ази сомаялар» яхача статья тIа В. И. Ленина яздаьд: «Доккха хIама да революционно-демократически боламо хIанз голландски Инди а, Ява яха остров а, кхыйола Голланде колонеш а чулацар... Из демократически болам лелабераш да, цкъа-дале, ислама цIерах бола националистически болам шоашта юкъера гучаиккха Ява яхача островера адамаш. ШозлагIадале, капитализмо хьаяьй цу мехкаx дIаийна баьннача, голландски Инди кортамукъа ялара тIехьа латтача европейцех йола моттигера интеллигенци. КхозлагIа-дале, Яве а кхыча островашка а бахаш болча Китаерча дуккхача наха шоай даьхенера хьабенаб революционни болам». (В. И. Ленин, Соч., т. 19, оагIув 65).

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнначул тIехьагIа дукха ха ялалехьа Индонезе ехкар дуккхача наьха политически организацеш, хьахилар Коммунистически парти. 1926—27 шерашка Явеи Суматреи дукха довнаш хилар бахача нахаи колонизаторий эскаратеи юкъе. Индонезийски халкъо цу ханне а лаьрхIадар ший мукъах йола Индонезийски халкъа республика хьае. Цхьабакъда колонизаторийн Индонезе доазонаш чIоаггIа телха а деш, йоккхий тIема маневраш йайтар СЕАТО-н кулгалхоша.

Цу хьалашка деррига къаман низаш вIашагIтеха чIоагIдара оарцагIдаьлар индонезийски халкъ. 1945 шера хинна революционни принципаш юха оттаелга, 1945 шера хинна конституци юха доладелга дийхар дерригача индонезийски халкъо. Цо яхар кхоачаш а деш, президента Сукарнос 5 июле къаьстта декрет ара а даьккха, дIакхайкадир, 1945 шера хинна конституци юха а законах хилар. Цу ханна вIашагIъеллар Сукарно керте а волаш, тайп-тайпарча нахах баьнна викалаш юкъе а болаш йола керда правительство.

IIаьхха программни къамаьл ше деш Сукарно аьлар, правительства а халкъа а керттера декхараш да, цIенъяь колонализм дIаяккхалца, махулла сихагIа наха кхоачамбалла кхачеи барзкъеи Iалашдалцца а, хIаьта иштта Малхбузехьарча Иранера колонизатораш арабаьха балладца а къовсам лоаттабелга. Индонезийски республико 14 шера доал даьчул тIехьагIа итогаш еш, президента Сукарно белгалдаьккхар: «Эгара чIоагIагIа вайна карагIдаьннар да политическии, экономическии, тIемеи даькъе хадданза лаьттача кризисех чакх а даьнна вай дийна дисар, ший мукъах йола вай цхьа республика вайна хьалкхаба магар».

Кердача правительства программа дуккхача адамаша къоабалъеш я. Индонезе компарте Генеральни секретара Айдита заявлене тIа йоах, правительства программа халкъа хьашташка хьажжа я, кабинета правительства программа чакхъяккхара ший низ кхоачар дергда компарте, кхачани барзкъани проблема сихха кхоачашъяр, исламистски бандаши юхебиса мятежникаши дIабахар, империализманна духьала кхы а чIоагIагIа гIулакхаш духьалдахар догдоахаш индонезийски халкъ хилар бахьан долаш.

Социалистически лагера мехкашца чIоаггIа экономически бувзамаш тесад Индонезе. Оборудовании машинаши СССР-ера, КНР-ера, ГДР-ера, Чехословакера, кхыча мехкашкара ийю Индонезе. Индонезе кхашка тата делла лелаш я халкъа керда вахар луш йола эзараш тракторашн кхыйола машинаши.

IIа-тIа дукхагIа чIоагIлуш латт советско-индонезийски экономически гIулакхаш. Индонезена дукха ахча деннад Советски Союзо юхалург. Вай мехкашта юкъе Генеральни соглашени яьй цхьана экономически техническии къахьегаргдолаш. Цу соглашенега хьажжа, металлургически ши завод а йолаш Индонезе дуккха йоккхий предприятеш яхкарна Индонезена бокъонца новкъостал ду советски организацеша.

Укх шера 31 июле Москве кулгаш яздир Индонезена керда советски промышленни товараши, хIаьта Советски Союза — массаза а лоаттадеш хинна индонезийски товараш: каучук, кофи, чай, пальмаех доаккха даьтта, иштта кхыдараши тергдолаш йолча Индонезенеи Советски Союзаи юкъерча кердача торгови соглашенена.

Дунен халкъашта юкъера Индонезе сий лакхлуш латт. Бандунга принципашта тешаме йолча Индонезе тIатеIIа къовсам лоаттабу халкъашта юкъе машари доттагIали оттадар духьа. Тихи океана бассейне безатомни зонагахьа га доахаш я из хIанз. «Хариан ракьят» яхача газето белгалду, Дальни Востокеи тихоокеански бассейна районеи безатомни зона яр хьакъехьа ССКП XXI-гIча съезде новкъоста Н. С. Хрущевс хьакхайкаяь идея индонезийски халкъои цун толашагIа волча воIо — президента Сукарноси йизза къоабалъяь хьаллоацаш хилар.

Советски нах массаза а безаме хиннаб индонезийски халкъаца. Дерригача советски халкъа дагара уйлаш ювцаш, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. Е. Ворошиловс белгалдир: «Халкъашта юкъе машар чIоагIбар, прогресс, кортамукъале, ший лоIамах хилийтар духьа лоаттабеча къовсамера советскии индонезийскии халкъий хьашташ цIаIаш да».

Г. АФРИН.

Хьехархой курсаш

Вай республике кхоачам боллаш яц къамий кадраш. Цудухьа, Нохч-ГIалгIай просвещене Министерствос наьна мотт хьеха хьехархой кийчбе шин бетта йола курсаш хьайийллай. Кхоачамболлаш нохчий а гIалгIай а ба цу курсашка дешаш, уж кастта хьехархой хургболаш ба. Шоай юрташка а кхыча моттигашка а хьехаргда цар. Iалаьмате дукха низ тIабахийтаб курсий заведующи волча М. Умаровс, цу лоацача юкъа курсанташа хьехархочун говзал а хьаькъал а дIаэцаргдолаш. Дика болх бу курсанташта наьна мотт хьехача Х. Льяновс, наьна метта методика хьехача Борова Любас кхы а дуккхачар. Оаха чIоагIа баркал оал цу хьехархошта.

М. ДАКИЕВ,
курсант.

Наьсаре керда завод хьалъеш латт

ЧIоагIа хьинаре къахьег Наьсарен-Вокзале электрифицирований инструментий завод хьалъераша. Из ГIалгIай мехка эггара хьалха еш латта Iалаьмате йоаккха а лоархIаме а предприяти йолаяь дукха ха яц. Завод хьалъераша лоаццача хана ССКП ЦК июньски Пленума сийна тIаийца социалистически деххараш кхоачаш а деш завода гонахьа хила езача карта кIал лард а еллай столови, котельни хургйолча кIал боккха кIоаг а баькхаб, хIанз карт е дIа а йолаяьй. Общежитена лаьрхIа шишша квартир йолаш диъ цIа хьалдеча хIара балха дийнахьа цаI-ах балха норма кхоачашъеш къахьег штукатурий бригадо. Къаьстта дика балха говзал йолаш а доккхий толамаш доахаш а хьабоагIа бригадир Панковаи, штукатур Мержоеваи.

Завод хьалъераша дика кхетаду мел лоархIаме а бехктокхаме а гIулакх да шоаш дер. Укхаза, укх яьсса иллача моттиге ши — кхо шу далалехьа лакхача турбашкара араухаш кIури, завода коа ухача паравозий сигналаши хозаргья. Заводах лаьца хабараш хозаргда бахача наьха цIагIа — дезалашта юкъе, совхоза полевой станашка, делкъийга салоIача хана, предприятей конторашка, автобусашка. ГIалгIай мехка культуреи техникацара безами, лакхдара цо доккха новкъостал цергхиларах дувц цар.

Из деррига дика кхета а деш ше болх беш йолча бехктокхамера участок дика лоаттаю растворомешалка тIа болх беча Цицкиева Золатхана мехкарий бригадо.

Дика эхь-эздели гIулакхи долча Золатхана мехкарий уйла балха тIа ерзае хов. Мехкараша шоашка доагIача даькъе цун а чIоагIа сий ду. Июль бетта план 160 процент кхоачашъяьй цу барт тайнача бригадо. Шоай беррига низ тIабахийтта къахьегаш йоалл Лолохоев бригадир вола каменщикий бригадеи Батыров Оарцхой плотникий бригадеи.

О. БУЗУРТАНОВ
(тха собкорр.).

СЕНГА ЕНАЙ ХЬО, МАДИНАТ?

Дикка ха яьккхар Манкиев Жончорий Нуруддина шийна еза йоI лохаш.

— Ший са санна шийна езача йоIа хьалхара-м велча а хIама дацар, — оалар Нуруддина, диа-менна, дика кеп а хинна ше ловзарга, сакъердаш вагIача хана. Цхьабола мехкарий тешар цо дувцачох.

— XIанз корайир-кх сона айса лийхар — аьлар Нуруддина ший дагахь. Долакха-Юрта цхьан ловзарга Зихьратах ший бIарг кхийтача... Дукха дир укхаза Нуруддинеи Зихьратеи зоахалола хьакъехьа къамаьлаш, «тийркал дехьенаш а сехьенаш а ювцаш»...

Нуруддина санна духхьал дIаоалалацар Зихьрата цунна ше санна из шийна везилга, бакъда, шоай вахар ираз долаш хургхиларах тешаш дог гIоздаьнна яр из.

Дика хетар хилар Нуруддинеи Зихьратеи даьй-ноаношта а уж вIаший безам болаш болга хайча.

— Цунна везачунгâ дIалургья,— аьлар Зихьрата даьша зоахалола юкъе баьхкарашка.

...ДIаихар шераш. Нуруддинеи Зихьратеи дика диъ бер да, Долакха-Юрта цIенош а, кхыбола боахам а ба.

IIоздаьннача дегаца, ший низ кхо ца беш, цIенна эшараш деш, Нуруддина ца товр сабарца нийсдеш, йизза цIен-нана йолаш хьайоагIа Зихьрат. Бакъда, Нуруддина керта чу кхы йола уйлаш хьувза йолаелар. ЦIеннеи дезалаи гаьна яр уж. Из шийна новкъа хиларца тIехьарча хана хетта яьлар Зихьрат:

— XIанав хьо иштта?

— Хьа гIулакх дац маIача наха леладечунца, хьа гIулакх хьай кхуврчага хьажар да, — аьле цIимхара бIарахьожар Нуруддин сесага. — Гаргарча нахах бIарг тоха вода со. — Из дар, Зихьратага ше БуромагIа ваха ваьлча цо оалаш хиннар.

Зихьрат тешаш яцар гонахьарча исташа ший мар саг йоалае гIерташ лел аьлча. Эггара хьалха вIаши бIаргабайнача дийнахьара безам ший дег чу болаш яр из, бакъда, Нуруддин хувцавеннавар, цун безам юстара бар...

Июнь бут бовш латтар. «Гаргара нах» болча ваха цIавенача Нуруддина «кхаа» баькхар сесагага:

— Укх наькъа вахача къовсам а баьнна саг йийхай сона «гаргарча наха». Вай берашта дIа ма хайталахь из. Со нах мо къонах вац, сай 50 шу даьннадале а аз йолаер 21 шу мара даланза а я, «вайна новкъа хургйоацаш» дикача наьха саг а я...?

Шоаш леладер советски законах нийса доацилга ховш болча Манкиев Жончорий Нуруддинеи «кердача нускала» Барахоев Мовсара Мадинатеи лаьрхIар дукха гIар-тата доацаш саг йолаяьча хьоалчагI делга. Мадинат дика ховш я советски закон ше толхадарал совгIа беркатеи иразеи дезала вахар ше дохаделга, хIаьта а Нуруддина даьссача, говзача къамаьлаца Iехаенна даькъаза маьрел даьд цо.

ГIийла бIара хьеж «кердача нускала» цIагIара бераш.

— Папа, дилла вайцига хургья из, наьха йоI, — яхаш хетт цар даьга.

— Хьа Iийрдикеи сайрдикеи ма езацар тхона, иразе бахача дезала вахар а ца толхадеш, хьо хьай цIагIа Iийнаяларе, — йоах лоалахоша.

Бутт хьалхагIа Нуруддинеи Мадинатеи «гIар-тата доацаш» даь хьоалчагI, дукха ха ялалехьа юртарча наха хайра.

Царна гучадаьлар, тIагIолла хоза хабар а дувцаш, яхача къаьнача замах диса во гIулакхаш доахкаш Нуруддин волга.

— УстагIа кхакха а тIакхелла лийнна хиннай из, къаьна борз — йоах юртахоша цох.

XIана багIа хьогI, Нуруддинеи Мадинатеи ширача, воча гIулакхага хьажа декхарийла бола района болхлой «гIар-тата» доацаш?

С. МУХИЕВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ПИСАТЕЛИЙ ПРОИЗВЕДЕНЕШ

Нохч-ГIалгIай писателаша язъяь керда произведенеш араяха кийчъеш я Республикански книжни издательство. Арадаьннад Х. Ошаевс яздаьча «Алан шераш» яхача исторически романа хьалхара книжка а, Б. Саидовс яздаь «Дуненна машар» яха стихай сборник а.

Укх деношка арадаргдолаш да писателa М. Сулаевс яздаь «Веннар дийнвар» яха дувцарий сборник, У. Гайсултановс кагийча берашта яздаь «Болат-Кала яккхар» яха берий дувцарийи фаьлгийи сборник.

С. ВОРОНИН.

РЯЗАНЕ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЕЧА

Нохч-ГIалгIай АССР къахьегама резервай училищешка дешар чакхдаьннад. Вай мехка тайп-тайпарча городашка балхаш де бахаб дийша баьннараш.

Дукха ха йоаццаш № 5 йолча училище дийшарий группа яхай Рязане. Цар балхаш дергда Рязански областерча гIишлош хьалъеча моттигашка.

Дийша баьннаранштa юкъе бар слесараш-монтажникаш, электросварщикаш. Веррига а 40 саг вахав Рязане.

С. КЕРИМОВ.

СЕССИИ ЧАКХЪЯЬННАЙ

Укх шера Нохч-ГIалгIай педагогически институте эрсийи, гIалгIайи мотт IомабечА группе 66 саг вар. 15-ча июне денз 5-ча июле кхаччалца экзамен дIалуш хилар уж. XIаьта тхо 5-ча августа кхаччалца установочни сессе хилар.

Сессе хиннаранштa юкъе дика дешаш чакхбаьлар З. Жабраилова, Л. Висаитова, Саутиева, И. Хамхоев иштта кхыбараш.

Х. ХАМХОЕВ,
студент-заочник.

Театра керда пьесаш

Укх деношка Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен драматически театре нохчий къонача драматургаша М. Мусаевси, М. Ясаевси язъяь пьесаш йийшар. Мусаев Махьмада йийшар театрерча коллектива ше язъяь «Дошо дегаш» яха пьеса. ЛадийгIараша пьеса къоабал а йир, цун кхоачамбоацарех лаьца шоашта хетар а аьлар. Ше яьзъяь «ЧIир» яха пьеса йийшар Ясаев Мовлас а. Цу пьесах лаьца дуккха къамаьлаш дир. Шаккъа а пьеса, кхоачамбоацараш дIадаьхача театра мегаргIолаш хилар белгалдаьккхар коллективо.

Б. САИДОВ.

РАДИОПЕРЕДАЧАЙ ПРОГРАММА

16-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.20 — «Сердало» газета обзор; 8.35 — «КIарцхал» яхача журнала кхоалагIа номер (гIалгIай меттала); 9.30— РадиоладувгIархой заявкех концерт.

17-ча августе: 7.20 — «Дин нравственности» — беседа (эрсий меттала); 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Дуне кхоллара юхь хиннайий-те» — беседа (нохчий меттала); 8.45 — «Алкоголизм а цунца лоатто беза къовсам а» беседа (гIалгIай меттала); 9.00 — Рычменскеи Халебскеи произведенеш; 17.00 — «Агитатораш — яхь вIашагIтохархой ба» — передача (эрсий меттала); 17.20 — «Дешархой ден режим» беседа (гIалгIай меттала); 17.35 — «СССР-а халкъий а, Советски а, доазол дехьарча а композиторий музыка» — концерт. 18.00 — «ВорхI шера копилка чу оаха диллар» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Кагирхошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

18-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — Советски Союзера а доазол дехьара а хоамаш (нохчий меттала); 8.45 — «ДукхагIа йоахо е болх а беш дешаш болча кагирхой»—статья (гIалгIай меттала); 9.00 — Казахстана халкъа ашараш; 17.00 — «ВорхI шера гIишлонаш еча» — передача (эрсий меттала); 17.20 — «Художественни самодеятельность» — передача (гIалгIай меттала); 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.40 — «Турпалхойх иллеш» — концерт; 18.00 — «Каргалински районна ворхI шера план» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсийи нохчийи метташка); 18.45 — Нефтяной болхлошта передача (нохчий меттала);

19-ча августе: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — Хоамаши передачай программеи; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.45— Советски Союзерен доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 9.00 — Нохч-ГIалгIай ашараш; 17.00—«Нохч-ГIалгIай этнографически экспедиции» — беседа (эрсий меттала); 17.20 — «Оаха тхой декхараш кхоачашду»— передача (гIалгIай меттала); 17.35— Музыка моаршалаш; 18.00 — «Нефтяной коллектива договораш» — передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Юртбоахама болхлошта передача (нохчий меттала); 19.30 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактора заместитель
Дж. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Йоккха зал — **«Итт тума доацаш хила,**
Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10
зIамига зал № 1 **«Кхе летьча хана»**
долалу: 8,30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
зIамига зал № 2 **«Итт тума доацаш хила»**
долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
зIамига зал № 3 **«Итт тума доацаш хила»**
долалу: 9.15, 11.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

16-ча августа денз ерригача йиъэ залачу **«Роза Бернд»**

«Родина» яхача кинотеатре

Iан зал берий сеансаш — **«Йиш лекхаш екаш йола галг»**
долалу: 9.

«Итт тума доацаш хила»
долалу: 10.50, 12.40, 2.30, 4.20, 6.10, 8.10.

Ахкан зал **«Кхе летьча хана»**
долалу 7.30, 9.15.

Укх шера 15-ча августе денз 15-ча сентябре кхаччалца
дешара керда шу доладалара хетаяь
Книжкаш дохка базар
Хьаелл Нохч-ГIалгIай книготорго НОВКЪОСТИЙ ЭХАРЦОЙ!
книжкай базар тIа а дувла, шоашта деза книжкаш а эца.
10 сахьат даьлча денз 18 сахьат даллалца Ленина цIерах йолча майдане хьайийла хургья базар.

Нохч-ГIалгIай АССР просвещене Министерствос хоамбу
НОХЧИЙИ ГIАЛГIАЙИ МЕХКАРИЙ
школашка-интернаташка хьаэцаш хиларах.
1. **ВЕДЕНЕ — 5, 6, 7, 8, 9, 10 классашка:**
2. **УРУС-МАРТАНЕ — 4, 5, 6, 7 классашка**
(дийнахьа хургболаш хьаелл 4 класс)
3. **ГОРОДЕ ГРОЗНЕ — 7, 8, 9, 10 классашка:**
(дийнахьа хургболаш хьаелл 7 класс)
Цу школашка-интернаташка хьаийцача дешархошта баа кхача а, тIадувха барзкъа а, Iе моттиг а хургья.
Деша баха безам болча нахагара 25 августе 1959 шерага кхаччалца заявленеш хьаийю Нохч-ГIалгIай АССР просвещене Министерствос (Грозный, Первомайски, 3) е районий дешара отделенеша.
Заявленеца хила деза.
1. Дешархочун лични дело.
2. Могаш хилара тешал.
Нохч-ГIалгIай АССР просвещене Министерство

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. **ТЕЛЕФОНАШ:** редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-25-72; корректорске — 2-30-91; партийни вахареи экономикаи отделий — 2-25-72;

СФ01809 1918 шерарча 11-ча августа цIерагIа йола типографи. Нохч-ГIалгIай АССР, г. Грозный, Революце проспект, 30/3: Зак. № 5020.